T.C.
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SANAT VE TASARIM ANA BİLİM DALI
SANAT VE TASARIM YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

YAZI, RESİM İLİŞKİSİ VE KRİSTAL KALE KİTABI ÜZERİNE ÖRNEKLENDİRMELER

ERKAN KARASOY
21715002

TEZ DANIŞMANI
DR. ÖĞR. ÜYE. ERKAN ÇİÇEK

2024

T.C.
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SANAT VE TASARIM ANA BİLİM DALI
SANAT VE TASARIM YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

YAZI, RESİM İLİŞKİSİ VE KRİSTAL KALE KİTABI ÜZERİNE ÖRNEKLENDİRMELER

ERKAN KARASOY
21715002
ORCID NO: 0000-0002-9197-637X

TEZ DANIŞMANI
DR. ÖĞR. ÜYE. ERKAN ÇİÇEK

AĞUSTOS 2024

Erkan Karasoy tarafından hazırlanan “Yazı, Resim İlişkisi ve Kristal Kale Kitabı Üzerine Örneklendirmeler” başlıklı çalışma, 28/08/2024 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği ile başarılı bulunmuş ve jürimiz tarafından Sanat ve Tasarım Ana Bilim Dalı Sanat ve Tasarım Programında **YÜKSEK LİSANS** tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman	**İmza**
Dr. Öğr. Üyesi Erkan ÇİÇEK	……

Jüri Üyeleri	**İmza**
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet NUHOĞLU	……
Dr. Öğr. Üye. Gonca TÜRK	..……..

ÖZET

YAZI, RESİM İLİŞKİSİ VE KRİSTAL KALE KİTABI
ÜZERİNE ÖRNEKLENDİRMELER

Tarih boyunca insanoğlunun kendini anlatma ve aktarma süreci çeşitli araçlar üzerinden gerçekleştirilmiştir. Bu bağlamda kategorik olarak mesajın aktarımı noktasında İllüstrasyon ve metin birlikteliği işe koşulmuştur.

İllüstrasyon ve yazı arasındaki ilişki, görsel ve sözel iletişim arasındaki etkileşime dayanır. İllüstrasyonlar görsel olarak bir mesaj iletirken, yazılar sözel olarak bir mesaj iletir. Birleştirildiklerinde, bir resim ve yazı kombinasyonu, iletişimi artırabilir, mesajı daha net bir şekilde iletebilir ve alıcının anlamasını kolaylaştırabilir. Resimler ve yazılar birlikte kullanıldığında, daha etkili bir iletişim aracı haline gelirler ve daha güçlü bir anlam taşırlar.

Bu tez çalışmasında amaç hedef kitleye mesajın aktarımı noktasında işe koşulan unsurların (illüstrasyon ve metin ögeleri) etki derecesini ölçmektir.

Literatür taraması yapılarak ortaya konulan çerçeve bağlamında uygulamaya dayalı deneysel çalışmaların yöntem olarak kullanıldığı bu çalışma, süreç odaklı ilerlemiştir. Evren olarak görsel ve metinsel içerik üretimlerinin bulunduğu bu alanda örneklem olarak Kristal Kale kitabındaki illüstrasyon ve metin ilişkisi ele alınmıştır.

Sonuç olarak çeşitli anlamların üretimi ve çeşitlenmesi paralelinde gelişim gösteren içerik üretimlerinin günümüz dijital medya ağından etkilendiği söylenebilir. Özellikle hedef kitleler üzerinde görsel unsurların etkisini gözlemlendiği günümüzde, mesajın yaratımı ve etkinliğinin anlam bulması özelinde illüstratif çizimlerin etkin olduğu söylenebilir. Böylece çeşitli çizimlerin hedef kitleyi olumlu ve ekonomik açıdan etkilediği bilinmektedir.

Anahtar Kelimeler: İllüstrasyon, Tasarım, Resim, Sanat, İletişim.

ABSTRACT

EXAMPLES ON THE RELATIONSHIP BETWEEN WRITING, PICTURE AND THE CRYSTAL CASTLE BOOK

Thro history, mankind's process of self-explanation and transmission has been carried out by various means. In this context, Illustration and the unity of text have been categorically employed at the point of transmission of the message.

The relationship between illustration and writing is based on the interaction between visual and verbal communication. Illustrations visually convey a message, texts verbally. When combined, a combination of image and font can enhance communication, convey the message more clearly, and make it easier for the recipient to understand. When images and text are used together, they become a more effective means of communication and have a more powerful meaning.

The aim of this thesis is to measure the impact of the elements (illustration and text) employed at the point of transmission of the message to the target audience. In the context of the framework revealed by literature scanning, the method of application-based experimental studies has been a process-oriented progress.

In this area of visual and textual content production as a universe, the relationship between illustration and text in the book Crystal Castle has been examined as an example.

As a result, content production, which is evolving in parallel with the production and diversification of various meanings, is influenced by today's digital media network. Especially today, when the influence of visual elements is observed on target audiences, illustrative drawings can be said to be effective, especially in terms of the creation and effectiveness of the message. Thus, it is known that the various drawings have a positive and economic impact on the target audience.

Keywords: Illustration, Design, Painting, Art, Communication.

ÖN SÖZ

Resim ve yazı arasındaki ilişki, görsel ve sözel iletişim arasındaki etkileşime dayanır. Resimler, görsel olarak bir mesaj iletirken, yazılar sözel olarak bir mesaj iletir. Birleştirildiklerinde, bir resim ve yazı kombinasyonu, iletişimi artırabilir, mesajı daha net bir şekilde iletebilir ve alıcının anlamasını kolaylaştırabilir. Resimler ve yazılar birlikte kullanıldığında, daha etkili bir iletişim aracı haline gelirler ve birlikte kullanıldıklarında daha güçlü bir anlam taşırlar.

Kristal Kale kitabındaki örneklere dayanarak İllüstrasyon ve yazının arasındaki ilişki bu tezde incelenmiş ve örneklerle desteklenmiştir.

Erkan KARASOY

Ağustos 2024;İstanbul

İÇİNDEKİLER

ÖZET iii
ABSTRACT iv
ÖN SÖZ v
ŞEKİLLER LİSTESİ viii
1. GİRİŞ 1
2. TANIMLAR 2
2.1. Yazı 2
2.2. Resim 4
2.3. Yazı ve Resim Birlikte Kullanımlar 6
2.4. Hat 8
2.4.1. Hat Sanatının Özellikleri 8
2.4.2. Hat Sanatının Kullanım Alanları 9
2.4.3. Hat Sanatının Önemi 9
2.5. İllüstrasyon 10
2.5.1. İllüstrasyonun Özellikleri 11
2.5.1.1. Görsel Anlatım 11
2.5.1.2. Estetik Değer 11
2.5.1.3. Çeşitli Teknikler ve Malzemeler 11
2.5.1.4. Fonksiyonel Kullanım 11
2.5.2. İllüstrasyonun Kullanım Alanları 11
2.5.2.1. Kitaplar ve Yayınlar 11
2.5.2.2. Dergiler ve Gazeteler 11
2.5.2.3. Reklam ve Pazarlama 12
2.5.2.4. Dijital Medya 12
2.5.2.5. Eğitim Materyalleri 12
2.5.3. İllüstrasyonun Önemi 12
3. İLLÜSTRASYON VE METİN İLİŞKİSİ 13
3.1. Kitap ve Edebiyat 13
3.2. Eğitim ve Öğretim Materyalleri 14
3.3. Reklam ve Pazarlama 14
3.4. İnfografikler 14
3.5. Web Tasarımı ve Dijital İçerik 14
3.6. Sanat ve Kültürel Projeler 15
3.7. Faydaları 15
3.8. İncil'i Resim Yoluyla Anlatım 16
3.8.1. Tarihsel Bağlam 16
4. KRİSTAL KALE ANALİZ 17
4.1. Mekân 18
4.1.1. Zaman 18
4.2. Kitap Serisinde Geçen Karakterler 18
4.2.1. Nihal 18

4.2.2. Ahmet 18
4.2.3. Değirmenci Tevfik 18
4.2.4. Anne 19
4.2.5. Morbaykuş 19
4.2.6. Cüce Orkun 19
4.2.7. Prens Akınay 19
4.2.8. Büyücü Olcayto 19
4.2.9. Karapençe 19
4.2.10. Kızılkuyruk 20
4.2.11. Yaşlı Satıcı Kadın 20
4.2.12. Cadı Şennur 20
4.2.13. Koca Goril 20
4.2.14. Sultan Sabutay 20
4.3. Kapaklar 21
5. "KRİSTAL KALE: SULTAN SABUTAY'IN LABİRENTİ" KİTABI 25
6. SONUÇ 48
KAYNAKÇA 50

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Hat Sanatı Örneği 2
Şekil 2. Klasik Resim Örneği 4
Şekil 3. Tipografi Örnekleri 6
Şekil 4. Hat Yazısı Örneği 8
Şekil 5. İllüstrasyon Örneği 10
Şekil 6. Grafik Örneği 13
Şekil 7. İkona Örneği 16
Şekil 8. 'Kristal Kale'ye Giderken' Kitap Kapağı 21
Şekil 9. 'Mahsene İnerken' Kitap Kapağı 23
Şekil 10. İllüstrasyon Örneği 40
Şekil 11. İllüstrasyon Örneği 41
Şekil 12. İllüstrasyon Örneği 42
Şekil 13. İllüstrasyon Örneği 43
Şekil 14. İllüstrasyon Örneği 44
Şekil 15. İllüstrasyon Örneği 45
Şekil 16. İllüstrasyon Örneği 46
Şekil 17. İllüstrasyon Örneği 47

1. GİRİŞ

Resim ve yazı arasındaki ilişki, görsel ve sözel iletişim arasındaki etkileşime dayanır. Resimler, görsel olarak bir mesaj iletirken, yazılar sözel olarak bir mesaj iletir. Birleştirildiklerinde, bir resim ve yazı kombinasyonu, iletişimi artırabilir, mesajı daha net bir şekilde iletebilir ve alıcının anlamasını kolaylaştırabilir. Resimler ve yazılar birlikte kullanıldığında, daha etkili bir iletişim aracı haline gelirler ve birlikte kullanıldıklarında daha güçlü bir anlam taşırlar.

Türkiye'de çocuk edebiyatı konusunda satışa sunulan kitapların büyük bir çoğunluğu yabancı yazarlar ve çizerlerin ellerinden çıkmış eserlerdir. Bu eserler kimi zaman genel, kimi zaman yazılan toplumun özelliklerini eserlere yansıtır.

Türkiye'de yazılan çocuk kitapları için ne yazık ki aynı şeyi söylemek pek mümkün görünmemektedir. Çoğu zaman sadece Türkiye sınırları içerinde yaşayanların aşina olduğu olaylar tipik bir anlatım özeliği sunmaktadır.

Kristal Kale tamamen Türk karakterin Anadolu Selçuklu döneminde yaşadıkları fantastik evrende maceralarını anlatır. Mekân ve karakterler yerel olmasına, yerel kıyafetler ve isimler kullanmalarına rağmen olaylar diyaloglar, kahramanın yolculuğu gibi bütün unsurlar uluslararası hikâye formunu gözetmektedir.

İnsan denen varlık hayatı boyunca çeşitli durumlar karşısında kimlik kabulü üzerinden etken ve edilgen tercihler kullanmaktadır. Bu bağlamda iletişim gerçekliğinin görünür olması kitaplar üzerinden aktarılmaktadır. Konu olarak Kristal Kale kitabının oluşturulması ve kurgulanması temele alınarak çalışmada çocuk algısına katkı sağlanmak hedeflenmiştir.

Amaç olarak çocuk dünyasına etkide bulunmak ve algı üretiminde yazılı ve görsel kitap örneği ortaya koymaktır.

Bütün çocuk kitaplarının evren olarak kabul edildiği çalışmamızda Örneklem olarak Kristal Kale kitabı analiz edilmiştir. Bu çalışmada Uygulama ve Söylem Analizi Yöntemleri işe koşulmuştur.

Sonuç olarak; yazma ve çizme yetisine sahip insanlar algı ve anlam üretmek için çeşitli faaliyetlerde bulunmuşlardır. Kitap bu faaliyetlerin başında gelmektedir. Bu çalışmada çocuk dünyasına inmek ve bu dünyayı renkli kılmak için Kristal Kale Çocuk kitabı Pedagojisi açıdan ele alınarak önce üretilmiş sonrada yorumlanmıştır.

2. TANIMLAR

Şekil 1. Hat Sanatı Örneği

Kaynak: trendyol, 2024.

2.1. Yazı

Yazı, insanların düşüncelerini, duygularını, bilgilerini ve haberlerini ifade etmek için semboller, harfler ve işaretler kullanarak oluşturdukları görsel iletişim şeklidir. Yazı, dilin yazılı biçimidir ve konuşulan dilin kalıcı hale getirilmesini sağlar. Yazının tarihsel gelişimi ve kültürel önemi büyüktür; bilgi aktarımının, kültürlerin ve medeniyetlerin gelişiminde önemli bir rol oynamıştır (sozluk, 2024).

Yazının özellikleri şunlardır:

- **Sembolik Sistem**: Yazı, belirli sembollerin, harflerin ve işaretlerin kullanıldığı bir sistemdir. Bu semboller belirli anlamlar taşır ve dilin seslerini veya kelimelerini temsil eder. (Karabulut & Uygun, 2024).
- **Kalıcı İletişim**: Yazı, konuşmanın aksine kalıcıdır. Yazılı bilgiler, belgeler ve metinler zaman içinde saklanabilir, paylaşılabilir ve tekrar okunabilir. (Karabulut & Uygun, 2024).
- **Bilgi ve Kültür Aktarımı**: Yazı, bilgilerin nesilden nesile aktarılmasını sağlar. Tarihsel kayıtlar, edebi eserler ve bilimsel metinler yazılı olarak saklanır ve geleceğe aktarılır.

- **Düzen ve Kurallar**: Yazı, belirli dil kurallarına ve gramer yapılarına bağlıdır. Bu kurallar, anlamın doğru bir şekilde iletilmesini sağlar.

Yazının tarihçesi, çok eski dönemlere, M.Ö. 4. binyılda Mezopotamya'da kullanılan çivi yazısına kadar uzanır. Daha sonra Mısır hiyeroglifleri, Çin karakterleri ve Fenike alfabesi gibi farklı yazı sistemleri geliştirilmiştir. Bugün, Latin alfabesi gibi yaygın olarak kullanılan birçok yazı sistemi bulunmaktadır (Karabulut & Uygun, 2024).

Yazı türleri arasında edebi yazılar (roman, şiir), bilimsel yazılar, resmî belgeler, gazeteler ve dergilerdeki makaleler gibi farklı kategoriler bulunur. Her yazı türü, belirli amaçlara ve okuyucu kitlesine göre şekillenir (Karabulut & Uygun, 2024).

2.2. Resim

Şekil 2. Klasik Resim Örneği

Kaynak: wikipedia, 2024.

Resim, görsel sanatların bir dalı olarak, çeşitli araçlar ve teknikler kullanılarak bir yüzey üzerinde görüntü oluşturma sanatıdır. Resim, sanatçının düşüncelerini, duygularını, hayal gücünü veya gözlemlerini ifade etme biçimidir. Resim yapma sürecinde kullanılan malzemeler ve yöntemler, sanatçının tarzına ve amacına göre çeşitlilik gösterir (wikipedia, 2024).

Resim sanatının temel özellikleri şunlardır:

- **Görsel İfade**: Resim, çizgiler, şekiller, renkler, tonlar ve dokular kullanarak görsel bir kompozisyon oluşturur. Sanatçılar bu unsurları kullanarak izleyicilere belirli bir duygu veya mesaj iletmeyi hedefler.
- **Yaratıcılık ve Sanatsal Yorum**: Resim, sanatçının yaratıcılığını ve kişisel yorumunu yansıtır. Sanatçılar, kendi bakış açılarını ve sanatsal anlayışlarını eserlerine yansıtarak özgün çalışmalar ortaya koyarlar.
- **Çeşitli Teknikler ve Malzemeler**: Resim yapımında kullanılan teknikler ve malzemeler oldukça çeşitlidir. Yağlı boya, sulu boya, guaj, pastel, akrilik boya, mürekkep ve karakalem gibi farklı araçlar kullanılabilir. Ayrıca tuval, kâğıt, ahşap veya duvar gibi çeşitli yüzeyler üzerinde çalışılabilir.
- **Sanat Tarihi ve Kültürel Bağlam**: Resim, tarih boyunca farklı kültürlerde ve dönemlerde önemli bir sanat dalı olmuştur. Sanat tarihinin farklı dönemlerinde (Rönesans, Barok, Modernizm, vb.) çeşitli akımlar ve stiller ortaya çıkmıştır. Her dönemin kendine özgü teknikleri ve temaları vardır.
- **Estetik ve Kompozisyon**: Resimde estetik, renk uyumu, denge, oran, perspektif ve kompozisyon gibi unsurlar önemlidir. Bu unsurlar, eserin görsel olarak çekici olmasını ve izleyiciye etkili bir şekilde hitap etmesini sağlar.

Resim türleri arasında portre, manzara, natürmort, soyut ve figüratif resimler gibi farklı kategoriler bulunur. Her tür, belirli konuları veya temaları işler ve sanatçının ifade biçimini yansıtır. Resim, sanatsal bir ifade biçimi olmanın ötesinde, tarihsel belgeler, kültürel anlatılar ve kişisel hikâyeler sunan önemli bir iletişim aracıdır (wikipedia, 2024).

2.3. Yazı ve Resim Birlikte Kullanımlar

Şekil 3. Tipografi Örnekleri

Kaynak: fotor, 2024.

Yazı ve resim birlikte kullanıldığında, görsel ve metinsel öğelerin birleşimi, daha etkili ve zengin bir iletişim sağlar. Bu kombinasyon, mesajın daha anlaşılır, akılda kalıcı ve etkileyici olmasına yardımcı olur. Yazı ve resmin birlikte kullanıldığı bazı yaygın alanlar ve teknikler şunlardır: (Tepecik, 2017; Kayabekir, 2017).

- **Kitaplar ve Dergiler**: Yazılı metinler, görsellerle zenginleştirilerek okuyucunun ilgisini çeker ve anlamayı kolaylaştırır. Özellikle çocuk kitapları, ders kitapları ve dergilerde bu yöntem sıklıkla kullanılır.
- **Reklam ve Pazarlama**: Reklam kampanyalarında yazı ve resim birlikte kullanılarak ürün veya hizmet hakkında bilgi verilir ve dikkat çekici bir sunum yapılır. Görseller, ürünün cazibesini artırırken, yazılar detaylı bilgi sağlar (Tepecik, 2017; Kayabekir, 2017).
- **Gazeteler ve Haber Siteleri**: Haber metinleri, fotoğraflar ve grafiklerle desteklenir. Bu, haberin etkisini artırır ve okuyucunun olayları daha iyi anlamasına yardımcı olur.
- **Sunumlar ve Eğitim Materyalleri**: PowerPoint sunumları ve diğer eğitim materyallerinde yazı ve resim kombinasyonu, bilgilerin daha etkili bir şekilde aktarılmasını sağlar. Görseller, karmaşık konuları basitleştirir ve dikkat çekici hale getirir.

- **Web Siteleri ve Sosyal Medya**: Web sitelerinde ve sosyal medya paylaşımlarında yazı ve resim birlikte kullanılarak içerik daha çekici hale getirilir. Görseller, kullanıcı etkileşimini artırır ve metinlerin daha fazla okunmasını sağlar.
- **İnfografikler**: İnfografikler, bilgiyi görsel olarak sunan ve yazılı metinle desteklenen grafiklerdir. Karmaşık verileri ve bilgileri basit ve anlaşılır bir şekilde sunmak için kullanılırlar.
- **Sanat ve Tasarım**: Grafik tasarım ve illüstrasyonlarda yazı ve resim birlikte kullanılarak sanatsal ve estetik bir ifade yaratılır. Afişler, broşürler ve kitap kapakları gibi tasarımlarda bu yöntem yaygındır.
- **Eğitim ve Öğretim Araçları**: Eğitimde yazı ve resmin birlikte kullanımı, öğrencilerin konuyu daha iyi anlamalarına yardımcı olur. Diyagramlar, grafikler, haritalar ve çizimler, metinlerle birlikte kullanılarak öğretim materyallerinin etkisini artırır.

Yazı ve resmin birlikte kullanılması, her iki öğenin güçlü yanlarını bir araya getirerek daha güçlü bir iletişim aracı oluşturur. Görseller, dikkat çeker ve duygusal bir etki yaratırken, yazılar detaylı bilgi sağlar ve mesajı netleştirir. Bu kombinasyon hem bilgi aktarımında hem de estetik anlamda zengin bir deneyim sunar (Tepecik, 2017; Kayabekir, 2017).

2.4. Hat

Şekil 4. Hat Yazısı Örneği

Kaynak: sorubankasi, 2024.

Hat sanatı, güzel yazı yazma sanatı olarak tanımlanır ve İslam kültüründe önemli bir yere sahiptir. Hat sanatı, Arap harfleri kullanılarak estetik ve sanatsal bir şekilde yazı yazmayı ifade eder. Bu sanat, özellikle Kur'an-ı Kerim'in yazımında ve dini metinlerin süslenmesinde önemli bir rol oynar. Hat sanatının kökenleri İslamiyet'in ilk dönemlerine kadar uzanır ve zamanla çeşitli stiller ve teknikler geliştirilmiştir (kulturportali, 2024).

2.4.1. Hat Sanatının Özellikleri

- **Estetik ve Güzellik**: Hat sanatı, harflerin ve kelimelerin estetik bir biçimde düzenlenmesiyle ilgilenir. Her harf, belirli kurallar çerçevesinde yazılır ve bu kuralların uygulanmasıyla estetik bir kompozisyon oluşturulur.
- **Çeşitli Stiller**: Hat sanatında farklı yazı stilleri vardır. Bunlar arasında Kufi, Nesih, Sülüs, Rika, Divani, Talik ve Celî gibi stiller bulunur. Her bir stilin kendine özgü kuralları ve estetik özellikleri vardır.
- **Malzemeler ve Araçlar**: Hat sanatı icra edilirken özel kalemler (kamış kalemler), mürekkepler ve kâğıtlar kullanılır. Bu malzemeler, harflerin ve kelimelerin doğru bir şekilde yazılmasını sağlar.

- **Ruhani ve Manevi Boyut**: Hat sanatı, İslam kültüründe manevi bir boyuta sahiptir. Hat sanatçıları, yazı yazarken manevi bir disiplin ve huşu içinde çalışırlar. Bu, yazının sadece bir iletişim aracı değil, aynı zamanda bir ibadet biçimi olarak görülmesini sağlar. (kulturportali, 2024).

2.4.2. Hat Sanatının Kullanım Alanları

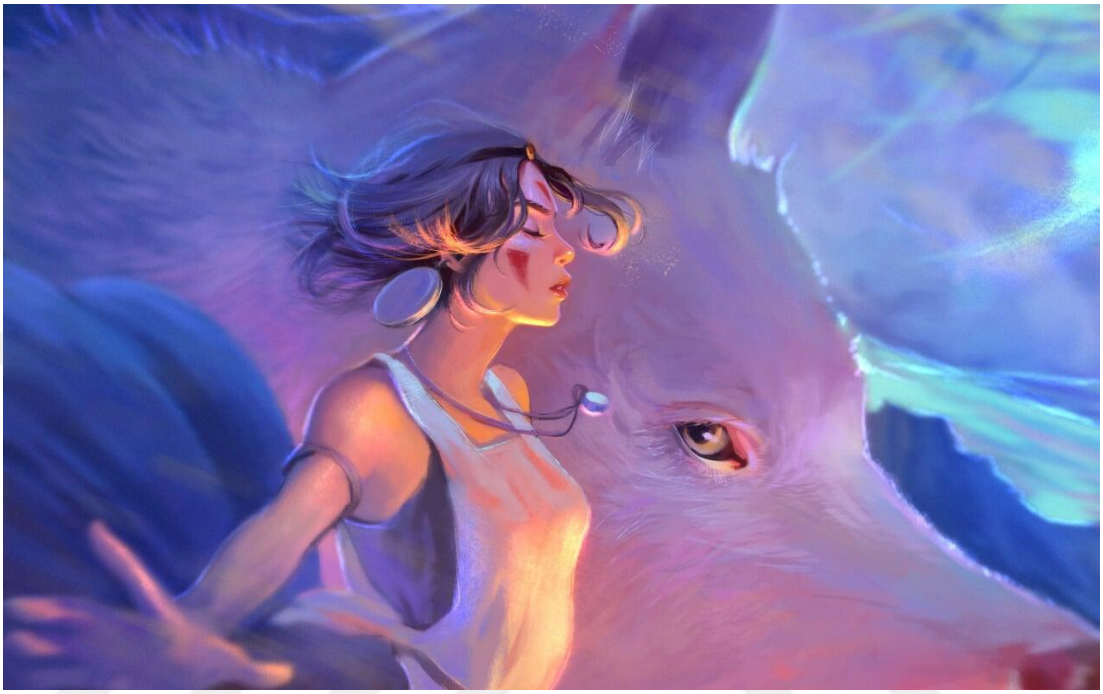
- **Dini Metinler**: Kur'an-ı Kerim, hadis kitapları ve diğer dini metinler hat sanatıyla yazılmıştır. Bu, yazıların hem estetik hem de manevi değerini artırır.
- **Mimari Süslemeler**: Cami, medrese ve türbe gibi dini yapıların iç ve dış duvarlarında hat sanatının örnekleri görülür. Bu yazılar, genellikle ayetler, hadisler ve dini öğütler içerir.
- **Kitap Süslemeleri**: El yazması kitaplarda, özellikle başlangıç ve bitiş sayfalarında hat sanatı kullanılır. Bu sayfalar, süslemelerle birlikte yazının güzelliğini ön plana çıkarır.
- **Tablolar ve Sanat Eserleri**: Hat sanatı, tablo ve diğer sanat eserlerinde de kullanılır. Bu eserler, genellikle evlerde ve iş yerlerinde dekoratif amaçlı olarak sergilenir (kulturportali, 2024).

2.4.3. Hat Sanatının Önemi

- **Kültürel Miras**: Hat sanatı, İslam kültürünün önemli bir parçasıdır ve bu kültürel mirasın korunması için büyük bir özen gösterilir.
- **Sanatsal Değer**: Estetik ve sanatsal değeri yüksek olan hat eserleri, sanat dünyasında önemli bir yer tutar.
- **Manevi Derinlik**: Hat sanatı, yazının ötesinde, manevi bir derinliğe ve anlam zenginliğine sahiptir. Bu, sanatçının ruh halini ve inancını da yansıtır (kulturportali, 2024).

2.5. İllüstrasyon

Şekil 5. İllüstrasyon Örneği

Kaynak: vk, 2024.

İllüstrasyon Fransızca kökenli bir kelime olup, gözle görülebilecek olanın abartılarak ya da tamamen hayal ürünü çizgilerle resmedilmesi anlamına gelir. Tarihteki ilk illüstrasyon örneklerine yüzlerce yıl öncesinde mağaralara yapılan çizimlerde rastlanmaktadır. O günden bugüne illüstrasyon sanatı sürekli olarak kendini geliştirerek yoluna devam etmiştir. Öncelerde daha çok anı resmetmenin yolu olarak kullanılan illüstrasyon, günümüzde daha yok hayali evrenlerin yaratıldığı, çeşitli mesajların verildiği bir sanata dönüşmüş durumdadır.

Fotoğraf doğadaki bir manzaranın doğru açılarda yakalanması ile en güzel şeklini alabilir. Ancak illüstrasyon için doğa sınırları olmadığı için uçsuz bucaksız bir hayal dünyasından neler çıkabileceğini kestirmek oldukça güçtür.

İllüstrasyon, görsel sanatın bir dalı olup, belirli bir konuyu, hikâyeyi, kavramı veya bilgiyi görsel olarak ifade etmek için kullanılan bir tekniktir. İllüstrasyonlar, kitaplardan dergilere, reklamlardan dijital medya ve eğitim materyallerine kadar birçok alanda kullanılır. İllüstrasyonlar, genellikle anlatımı güçlendirmek, bilgi aktarmak veya estetik bir değer katmak amacıyla metinle birlikte kullanılır (Çağla, 2023).

2.5.1. İllüstrasyonun Özellikleri

2.5.1.1. Görsel Anlatım

İllüstrasyonlar, çizimler, resimler veya grafiklerle hikâyeleri, fikirleri ve bilgileri görsel olarak ifade eder. Bu, karmaşık bilgilerin basit ve anlaşılır hale getirilmesine yardımcı olur.

2.5.1.2. Estetik Değer

İllüstrasyonlar, sanatsal bir yaklaşımla oluşturulur ve estetik bir değer taşır. Görsellerin güzelliği, izleyicinin dikkatini çeker ve ilgisini artırır.

2.5.1.3. Çeşitli Teknikler ve Malzemeler

İllüstrasyonlar, çeşitli teknikler ve malzemeler kullanılarak oluşturulabilir. Bunlar arasında karakalem, suluboya, akrilik boya, dijital çizim, kolaj ve diğer karma teknikler bulunur.

2.5.1.4. Fonksiyonel Kullanım

İllüstrasyonlar, belirli bir amaca hizmet eder. Eğitim materyallerinde bilgi vermek, kitaplarda hikâye anlatmak, reklamda ürün tanıtmak veya dergilerde makaleyi desteklemek gibi çeşitli fonksiyonları olabilir. (Çağla, 2023).

2.5.2. İllüstrasyonun Kullanım Alanları

2.5.2.1. Kitaplar ve Yayınlar

- **Çocuk Kitapları**: Hikâyeleri canlandırmak ve çocukların ilgisini çekmek için renkli ve detaylı illüstrasyonlar kullanılır.
- **Edebi Eserler**: Romanlar, şiir kitapları ve diğer edebi eserlerde, metni destekleyen ve atmosferi güçlendiren **illüstrasyonlar** bulunabilir.

2.5.2.2. Dergiler ve Gazeteler

- **Makale ve Röportajlar**: İçerikleri görsel olarak zenginleştirmek ve okuyucunun ilgisini çekmek için kullanılır.
- **Karikatürler**: Sosyal ve politik konuları mizahi bir dille ele almak için çizilen illüstrasyonlardır (Çağla, 2023).

2.5.2.3. Reklam ve Pazarlama

- **Afişler ve Broşürler** Ürün ve hizmetlerin tanıtımını yapmak için dikkat çekici ve yaratıcı illüstrasyonlar kullanılır.
- **Ambalaj Tasarımı** Ürün ambalajlarının çekici hale getirilmesi için illüstrasyonlar kullanılır.

2.5.2.4. Dijital Medya

- **Web Siteleri ve Uygulamalar**: Kullanıcı deneyimini zenginleştirmek ve görsel çekicilik sağlamak için illüstrasyonlar kullanılır.
- **Sosyal Medya** İçeriklerin daha fazla ilgi çekmesi ve paylaşılması için yaratıcı illüstrasyonlar kullanılır.

2.5.2.5. Eğitim Materyalleri

- **Ders Kitapları ve Eğitim Araçları**: Konuları daha anlaşılır kılmak ve öğrencilerin ilgisini çekmek için kullanılır.
- **İnfografikler** Karmaşık verilerin ve bilgilerin görsel olarak sunulması için illüstrasyonlar kullanılır (Çağla, 2023).

2.5.3. İllüstrasyonun Önemi

- **Anlatımı Güçlendirir** İllüstrasyonlar, metinleri destekler ve anlatımı daha etkili hale getirir.
- **Dikkat Çeker** Görseller, okuyucunun veya izleyicinin dikkatini çeker ve ilgisini korur.
- **Anlamayı Kolaylaştırır** Karmaşık bilgileri basitleştirir ve daha anlaşılır hale getirir.
- **Estetik Değer Katar** İllüstrasyonlar, sanat eseri olarak estetik bir değer sunar ve içeriği zenginleştirir.

İllüstrasyon hem sanat hem de iletişim aracı olarak önemli bir rol oynar. Görsel anlatımın gücü, metinle birleştiğinde çok daha etkili ve akılda kalıcı içerikler oluşturulmasını sağlar (Çağla, 2023).

3. İLLÜSTRASYON VE METİN İLİŞKİSİ

Şekil 6. Grafik Örneği

Kaynak: jobtogo, 2024.

İllüstrasyon ve metin, birlikte kullanıldığında etkili bir hikâye anlatımı ve bilgi aktarımı sağlar. Bu kombinasyon, çeşitli alanlarda kullanılır ve her iki bileşenin de güçlü yönlerinden faydalanarak zengin, çekici ve anlaşılır içerikler oluşturur. İşte illüstrasyon ve metinin birlikte nasıl kullanıldığının bazı örnekleri ve faydaları:

3.1. Kitap ve Edebiyat

- **Çocuk Kitapları**: İllüstrasyonlar, çocuk kitaplarında metni tamamlar ve hikâyenin görsel olarak anlaşılmasını sağlar. Çocukların ilgisini çeker ve okuma deneyimini eğlenceli hale getirir.
- **Grafik Romanlar ve Çizgi Romanlar**: Metin ve illüstrasyonlar, hikâyeyi birlikte anlatır. Diyalog balonları ve anlatım kutuları metinsel içeriği sunarken, illüstrasyonlar sahneleri canlandırır ve duygusal bir etki yaratır.

3.2. Eğitim ve Öğretim Materyalleri

- **Ders Kitapları** İllüstrasyonlar, karmaşık konuları basitleştirir ve öğrencilerin konuyu daha iyi anlamasına yardımcı olur. Diyagramlar, şemalar ve haritalar metinleri destekler.
- **İnteraktif Öğrenme Materyalleri** İllüstrasyonlar ve metinler, interaktif ders materyallerinde birlikte kullanılarak öğrenme deneyimini zenginleştirir ve öğrencilerin dikkatini çeker (Çağla, 2023).

3.3. Reklam ve Pazarlama

- **Broşürler ve Afişler** İllüstrasyonlar, dikkat çekici görseller sağlar ve metinlerle birlikte ürün veya hizmet hakkında bilgi verir. Bu, hedef kitlenin ilgisini çekmeye ve mesajı etkili bir şekilde iletmeye yardımcı olur.
- **Sosyal Medya** İllüstrasyonlar, sosyal medya gönderilerini daha çekici hale getirir. Kısa metinlerle birlikte kullanılarak mesaj hızlı ve etkili bir şekilde iletilir.

3.4. İnfografikler

- **Bilgi ve Verinin Görselleştirilmesi** İllüstrasyonlar, karmaşık verileri ve bilgileri basit ve anlaşılır bir şekilde sunar. Metinler, görsellerin anlamını açıklar ve detaylı bilgi sağlar.
- **Eğitim Amaçlı İnfografikler** Eğitim materyallerinde illüstrasyonlar ve metinler birlikte kullanılarak konular görsel olarak anlatılır. Bu, öğrencilerin bilgiyi daha hızlı ve etkili bir şekilde öğrenmesini sağlar (Çağla, 2023).

3.5. Web Tasarımı ve Dijital İçerik

- **Blog Yazıları ve Makaleler** İllüstrasyonlar, blog yazılarını ve makaleleri görsel olarak zenginleştirir. Metinleri destekler ve okuyucunun ilgisini çeker.

- **E-ticaret Siteleri** Ürün sayfalarında illüstrasyonlar ve açıklayıcı metinler birlikte kullanılarak ürünler hakkında bilgi verilir ve müşterilerin satın alma kararlarını kolaylaştırır (Çağla, 2023).

3.6. Sanat ve Kültürel Projeler

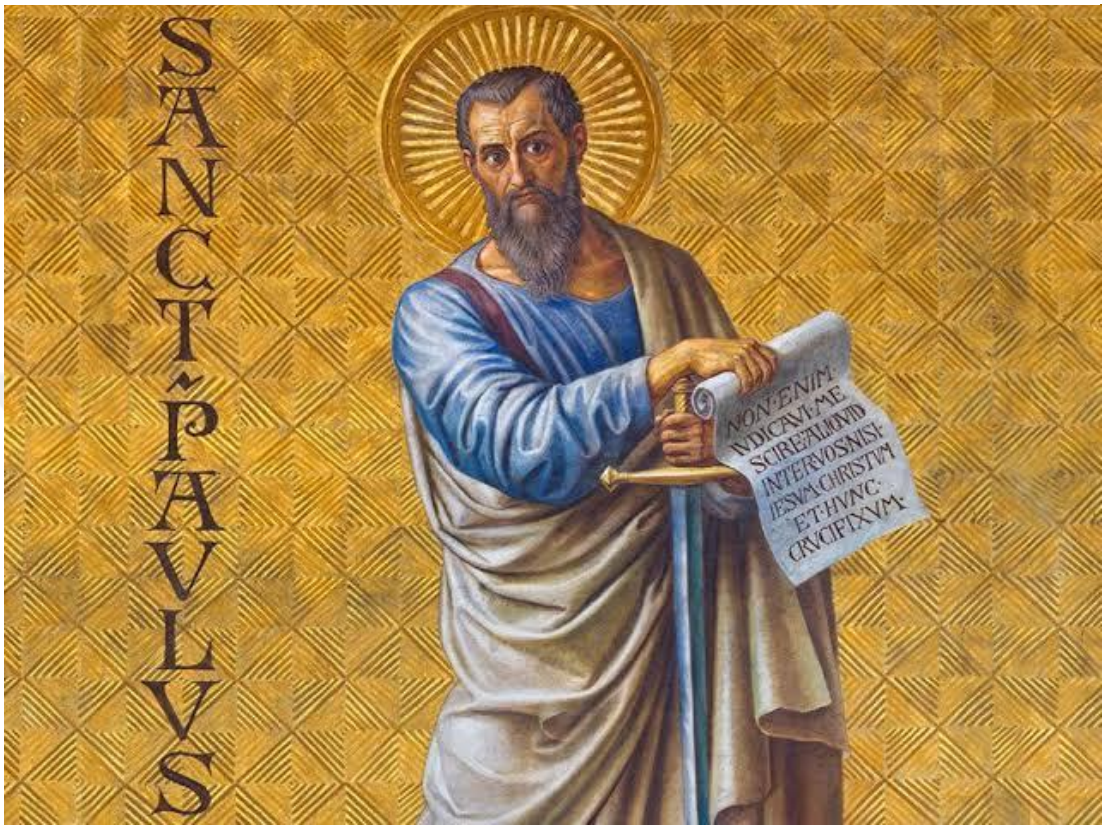
- **Sergiler ve Sanat Projeleri** İllüstrasyonlar ve metinler, sanat sergilerinde ve kültürel projelerde birlikte kullanılarak eserlerin anlatımını ve anlamını güçlendirir.
- **Kültürel Yayınlar ve Dergiler** Kültürel dergilerde ve yayınlarda illüstrasyonlar, metinleri destekler ve okuyuculara zengin bir görsel ve metinsel içerik sunar.

3.7. Faydaları

- **Anlatımı Güçlendirir** İllüstrasyonlar, metinleri tamamlar ve hikâyeyi daha etkili bir şekilde anlatır.
- **Dikkat Çeker** Görseller, okuyucunun dikkatini çeker ve ilgiyi artırır.
- **Anlamayı Kolaylaştırır** İllüstrasyonlar, karmaşık bilgileri basitleştirir ve anlamayı kolaylaştırır.
- **Duygusal Bağ Kurar** Görseller, duygusal bir etki yaratır ve okuyucu ile daha güçlü bir bağ kurar (Çağla, 2023).

3.8. İncil'i Resim Yoluyla Anlatım

Şekil 7. İkona Örneği

Kaynak: britannica, 2024.

İncillerde (Matta, Markos, Luka ve Yuhanna) yazı ve resim ilişkisi hem tarih boyunca Hristiyan sanatında hem de teolojik ve liturjik pratiklerde önemli bir yer tutmuştur. Bu ilişki, farklı bağlamlarda incelenebilir: (Duygu, 2019).

3.8.1. Tarihsel Bağlam

İlk Hristiyan dönemlerinden itibaren, yazılı İnciller ile görsel sanat eserleri arasında sıkı bir bağ kurulmuştur. Bu bağın bazı önemli yönleri şunlardır:

- **İkona ve Freskler:** Bizans döneminden başlayarak, kiliselerde ve manastırlarda İsa'nın yaşamını, mucizelerini ve öğretilerini anlatan ikonalar ve freskler yapılmıştır. Bu görsel anlatımlar, okuma yazma bilmeyen kişiler için İncillerdeki hikâyelerin anlaşılmasına yardımcı olmuştur (Duygu, 2019).

4. KRİSTAL KALE ANALİZ

Türkiye'de çocuk edebiyatı konusunda satışa sunulan kitapların büyük bir çoğunluğu yabancı yazarlar ve çizerlerin ellerinden çıkmış eserlerdir. Bu eserler kimi zaman genel, kimi zaman yazılan toplumun özelliklerini eserlere yansıtır.

Türkiye'de yazılan çocuk kitapları için ne yazık ki aynı şeyi söylemek pek mümkün görünmemektedir. Çoğu zaman sadece Türkiye sınırları içerinde yaşayanların aşina olduğu olaylar tipik bir anlatım özeliği sunmaktadır. Yani oldukça yerel kalmaktadır. Oysaki Türkiye'de geçen, kahramanları Türk olan karakterin hikayesi tüm dünyada okunabilecek seviyede olmalıdır. Böylece yurt dışına kolaylıkla pazarlanabilir.

Kristal Kale tamamen Türk karakterin Anadolu Selçuklu döneminde yaşadıkları fantastik evrende maceralarını anlatır. Mekân ve karakterler yerel olmasına, yerel kıyafetler ve isimler kullanmalarına rağmen olaylar diyaloglar, kahramanın yolculuğu gibi bütün unsurlar uluslararası hikâye formunu gözetmektedir. Yani kitap başka bir dile çevrildiğinde farklı coğrafya ya da kültürlerde okuyucu bulabilecek bir hikâye anlatımına sahiptir.

Bu bağlamda genel olarak illüstrasyon ve metin kombinasyonu, iletişimin etkisini artırır ve çeşitli alanlarda başarılı projeler oluşturmak için güçlü bir araçtır. Bu kombinasyon, mesajların daha etkili, anlaşılır ve akılda kalıcı olmasını sağlar.

Hikâye ve onu resmetmek, metni yazan ya da çizenin seçimiyle ortaya çıkan bir durumdur.

Hikâye yazarı çocuk, gençlik ya da yetişkin edebiyatı konusunda eserini oluştururken resmedilmesini piyasa ve okur istekleriyle örtüşmesini ister. Çünkü yazarın asıl isteği, eserinin en geniş kitlelere ulaştırma çabasıdır.

Metin form olarak anlatı yaptığı olayın resmedilmesiyle bir anlamda genişletici, bir anlamda daraltıcı bir duruma girer.

Genişleticidir; çünkü çoğu zaman doğru resmedilmesiyle daha çekici bir duruma girer.

Daraltıcıdır; çünkü okurun hayalinde canlandırdığı sahneleri biçimsel anlamda sunar ve hayal gücüne sınırlar koyar.

Kristal Kale serisi içerisinde 'Sultan Sabutay'ın Labirenti' öyküsü bu bağlamda birçok örneği içinde barındırmaktadır.

4.1. Mekân

Hikâyeler 1077 yılında kurulmuş olan Türk devleti olan Anadolu Selçuklu Devleti içerisinde kurgusal bir mekân olan Kristal Kale Sultanlığında ve çevresinde geçer. Kristal Kale Sultanlığı Anadolu Selçuklu devletine katılmış ama sultanlığını devam ettirmiş bir yapıdadır. Bu küçük sultanlık gelecek varisi Prens Akınay'ın kaybı ile saltanatını sürdürememiştir. Sultanlık sultanın ölümüyle dağılmıştır. Ülkenin komuta merkezindeki Kristal Kale ve çevresi zamanla terkedilmiş, bakımsız kalmıştır. Kalede sadece iki kişi kalmış, kaleyi korumaya çalışmışlardır.

4.1.1. Zaman

Zaman olarak Anadolu'nun iç karışıklıkları sonrası Müslüman çoğunluğu yerleşim gösterdiği, yeni seferler ve toprak kazanımlarıyla halkın refah ile huzur payının arttığı 1220 senesi çevresini tarihlendirmektedir.

4.2. Kitap Serisinde Geçen Karakterler

4.2.1. Nihal

Kristal Kale'nin içerindeki ormanın hemen yanındaki nehrin kenarında ufak bir su değirmeni vardır. Bu değirmende dört kişilik bir aile: değirmenci, karısı ve kız ve erken çocukları yaşar. Kızın adı Nihal'dir. On bir yaşındadır ve Ahmet'in ablasıdır. Kumral yaşına göre orta boylu, çok zayıf olmayan ama girişken, cesur bir kızdır. Genelde saçlarını açık bırakır başında bir bandana vardır ve pembe, mor geniş etekli bir elbise giyer. Okul dışında kitapları okumayı çok sever. Özellikle tarih ve macera kitaplarına bayılır.

4.2.2. Ahmet

Değirmenci Tevfik'in sekiz yaşındaki oğludur. Sarı gömleği, mavi şalvarı ve beline sardığı kahverengi kuşağı vardır. Başında ufak bir fesi vardır. Geleneksel keloğlan masallarındaki kahramanlar gibi giyinir. Okul dışında tahta oyuncaklardan farklı şekilde oyuncaklar yapmayı çok sever.

4.2.3. Değirmenci Tevfik

Nihal ile Ahmet'in babalarıdır. Ufak değirmeninde çok çalışarak ailesinin geçimini sağlar. Şalvar gömlek ve yelek giyer. Klasik bir Anadolu insanıdır.

4.2.4. Anne

Nihal ile Ahmet'in anneleridir. Çocuklarla ilgilenmek dışında değirmenin işleriyle meşgul olur. Gelen köylülerin getirdiği buğdayların una çevrilme esnasında köylülerle ilgilenir hesap tutar.

4.2.5. Morbaykuş

Kristal Kale'nin bahçesinde yaşayan, bahçıvanlık yapan mor renkli bir baykuştur. İnsan gibi iki ayaküstünde yürür ve konuşur. Sevecen ve arkadaş canlısıdır. Boyu ortalama bir çocuk kadardır. Belinde kuşağı, başında ise Fas ülkesindekilere benzer bir fesi vardır. Kanatlarını açtığında oldukça görkemli görünür. Kanatlarını elleri gibi kullanır. Makası ile çalılardan farklı şekillerde heykeller yapmak en büyük hobisidir.

4.2.6. Cüce Orkun

Kristal Kale'nin kule sorumlusu ve tamircisidir. Kalede Morbaykuş ile yaşamaktadır. Dış görünüşün aksine yardımsever biridir. Boyu çocuklar gibi olan bir cücedir. Başında büyük sarığı vardır. Şalvar ve gömlek gider. Tombul göbeğini kuşak ile sarar. Tamir ve eşya kullanma konusunda oldukça marifetlidir.

4.2.7. Prens Akınay

Kristal Kale sultanlığının kaybolmuş eski varisidir. Yaşı on bir ok iki civarıdır. Başında sarığı vardır. Gömleği, belinde kuşağı, şalvarı ve ayaklarında deri çarıkları vardır. Okçuluğu ve nişan almayı çok iyi bilir, hünerlidir.

4.2.8. Büyücü Olcayto

Çağlar öncesinden gelen kötü bir büyücüdür. Kristal Kale eski sultanını kandırmış ve kötü yönetime sebep olmuştur. Prens Akınay ile yüzyıllarca uyumuştur. Avrupalı büyücüler gibi yere uzanan uzun bir cübbesi başında ise küçük bir sarığı vardır. Kırlaşmış sakalı vardır ve uzamış kaşları gözlerinin üstüne düşer.

4.2.9. Karapençe

Canavar adasında yaşayan canavarlardan biridir. Altın ve zenginliğe düşkün, Kristal Kale'nin hazinesine el koymuş kötü kalpli bir ejderhadır. Adını dış zırhının renginden alır.

4.2.10. Kızılkuyruk

Karapençe'nin büyük kız kardeşidir, kardeşi gibi altın ve serveti çok seven Canavar Adası'ndan gelmiş, zalim bir ejderhadır. Dişi ejderhalar erkek ejderhalardan çok daha büyüktür ve kızıl parlak bir deriye sahiptir.

4.2.11. Yaşlı Satıcı Kadın

Köy köy, kasaba kasaba gezerek at arabasındaki ürünlerini satan yaşlı bir satıcıdır. Elindeki ürünler kimi zaman sihirli özellikler taşır.

4.2.12. Cadı Şennur

Kurukafa Adası'nda 'Sonsuz Yaşam Pınarı'nın sahibidir. Kim olduğu konusunda çok bilgi yoktur. Ama sonsuz yaşam pınarı sayesinde yüzyıllarca adada yaşamaktadır. Kimine göre çok kötü ya da iyidir ama oyun oynayarak insanları kandırmayı çok sever. Boyu 1.40 civarıdır. Elinde maymun kurukafası şekilde bir asası vardır. Palmiye yapraklarından yapılma bir etek giyer.

4.2.13. Koca Goril

Zaman zaman ters düşseler de Cadı Şennur'un sadık yardımcısıdır. İri ve güçlüdür ama safçadır. Cadının tüm hakaret ve küçümsemelerine katlanır.

4.2.14. Sultan Sabutay

Sabuh Sultanlığının tek hükümdarıdır. Oyunu çok seven ve konuklarına çeşitli şakalar yapan biridir. Doğduğu toprakların zenginliğine alışmış lüks ve şatafat halinde yaşar. Boyu 1.55 civardır. Sarı ipekten bir gömlek aynı renk bir ipek şalvar. Parlak kahverengi çarıklar ve büyük bir sarı sarığı vardır. Omuzlarından aşağı parlak beyaz bir pelerin iner, belinde ise yine sarı ipek bir kuşak vardır. Kuşağın bir tarafında parlak yakutlarla süslü bir hançer, diğer tarafında altın paralarla dolu bir kese vardır. Sultanın parmaklarında elmasla süslenmiş gümüş yüzükler ve boynunda parlayan büyük bir kolye vardır.

4.3. Kapaklar

Şekil 8. 'Kristal Kale'ye Giderken' Kitap Kapağı

Kaynak: Karasoy, 2021.

Bu kapak Kristal Kale'nin birinci kitabının finalinden alınmış bir sahnedir. Yer hazine odasıdır. Etraf Karapençe isimli ejderhanın ağzından çıkan alev topları ile yangın yeri halindedir.

Kitabın başkarakterlerinden Nihal elinde kılıcı, Kristal Kale'nin hazine odasındadır. Öfke ile kendisine yaklaşmakta olan ejderha Karapençe'ye bakar. Elinde Kristal Kale hazinesinden altın bir kılıç vardır. Öne doğru attığı adım ile canavardan kaçmaktadır. Altın tepecikleri arasında küçük Ahmet çaresizce ablasına bakmaktadır. Etraf alevlerle sarılmıştır.

Cüce Orkun yine altın tepecikleri arasında Nihal'i korumak için ejderhaya elinde tutmuş olduğu meşaleyi sallamaktadır.

Morbaykuş ise olan biteni yukardan izlemektedir. Morbaykuş Nihal'in bahsettiği plan çerçevesinde yapacağın şey için işaret beklemektedir.

Şekil 9. ‘Mahsene İnerken’ Kitap Kapağı

Kaynak: Karasoy, 2024.

Serinin devam öykülerinin toplandığı bu kitap kapağında ise ilk Karapençe ile karşılaşma için kütüphaneden hazine odasına inişte kullanılan merdivenlerde dört başkarakterimizi görürüz.

Karanlık ve ıslak mahzen merdivenlerinde önlerini görebilmek için meşaleler taşırlar. En önde Nihal hemen arkasında Cüce Orkun, Morbaykuş ve Ahmet vardır. Etrafa şaşkın şaşkın bakarlar. Kendilerini bekleyen tehlikeye artık çok yakınlardır. O endişe ifadesi hepsine hâkimdir ama kararlıdırlar merdivenlerden inecek ve ejderha ile çarpışacaklardır.

5. “KRİSTAL KALE: SULTAN SABUTAY’IN LABİRENTİ” KİTABI

Sultan Sabutay’ı duymuş muydunuz? Eğer duymadıysanız bu macerada bol bol duyacaksınız.

Kendisi Anadolu’nun güney doğusunda orta ölçekli denilebilecek bir sultanlıkta doğdu. Babadan oğula geçen bu sultanlık, sultan Sabutay’ın tahta geçtiğinde oldukça değişik bir hal aldı. Çünkü Sultan Sabutay oldukça renkli bir kişilikti.

Çocukken bile bakıcılarına türlü şakalar yapar, her an bir sürpriz yapmaya hazırdı. Büyüdüğünde ise durum pek de değişmedi. Babasının tüm uyarılarına rağmen şakalarından ve muzip kişiliğinden hiç vazgeçmedi.

Kırk yaşını geçmesine rağmen koca bir çocuk gibiydi. Yıllar yılları kovaladı. Nihayetinde sultan oldu. Sultanlığı iyi idare ediyordu ama devlet işlerinden sıkıldığında hemen ya gerçek at ebatlarındaki oyuncak atıyla geziyordu ya da insan boyundaki savaşçı robot askerleri ile cenk ediyordu.

Bir gün kendisinin dünyanın en büyük sultanı olacağını düşünüyordu. İşte böyle renkli bir kişilikti Sultan Sabutay.

Gelgelelim dostlarımız Nihal, Ahmet, Cüce Orkun ve Morbaykuş’un yaptıklarını işitmişti. İlk önce ejderha ile savaşmaları ve Kristal Kale’nin kayıp prensini tekrar hayata döndürmeleri dilden dile yayılmıştı.

Böylesi kahramanlarla kendisini de tanışmalıydı. Sonuçta onun ülkesi dünyanın en büyük sultanlığı olmalıydı.

Nihal, Ahmet ve Morbaykuş, eski değirmene dönmüş günlük işlerle ilgileniyordu. Babalarına yardım eden çocuklar köylülerin ekmek ihtiyaçlarına bakıyor. Bir yandan okula gidiyordu.

Böylece günler günleri kovalıyordu.

Derken bir gün sabah saatlerinde, alaca atlı bir asker değirmene geldi. Değirmende çalışan Nihal, Ahmet, Morbaykuş, anne ve babası değirmenin önüne çıktılar.

Atlı buranın Nihal ve Ahmet’in değirmeni mi diye sordu.

“Evet” cevabını alınca elinde tuttuğu parşömeni okumaya başladı.

Sultanların sultanı Sabutay’dan bir mesaj getirdim size:

Sayın görkemli, muhteşem, olağanüstü çok saygıdeğer Sabuh Sultanı Hazretlerinin emriyle;

Sayın Nihal, Ahmet, Morbaykuş ve Cüce Orkun sultanımızın davetiyle sultanlığımızda kendileri için verilecek ziyafet için davetlidir.

Katılmaları dört gözle sultanımız tarafından beklenilmektedir.

İmza: Sabuh Sultanlığı

Değirmen halkı birbirine baktı. Oldukça şaşırmışlardı. Böylesi bir ülkeyi çocuklar okuldan öğrenmişti ama tabi böyle bir davet beklemiyorlardı.

Değirmenci Tevfik;

"Davet için sultana ve askere teşekkür ederiz." dedi.

Asker elindeki davet mektubunu Tevfik'e uzattı ve atını çevirip dörtnala uzaklaşmaya başladı.

Değirmenci Tevfik eşine, çocuklara ve Morbaykuş'a bakıp;

"Evet, ne düşünüyorsunuz?" diye sordu.

Nihal;

"Babacığım bu çok güzel bir davet." dedi.

Anne;

"Peki, yol ne kadar sürecek, tehlikeli olur mu?" diye sordu endişeyle.

Değirmenci Tevfik;

"Hanım artık büyüdüler, kocaman çocuk oldular. Hem sultanın davetini geri çevirirsek bu çok çirkin bir hareket olur." dedi.

Nihal ve Ahmet anne ve babalarına sarıldılar sevinçle.

Nihal, Morbaykuş'a dönüp;

"Cüce Orkun burada değil ona ulaşıp söylememiz lazım." dedi.

Morbaykuş;

"Merak etmeyin ben hemen ormanın üstünden uçar, Kristal Kale'ye ulaşır. Mesajı ona iletirim." dedi.

Böylece Morbaykuş kocaman kanatlarını açıp havalandı ormana doğru.

Değirmenci Tevfik;

"Sultana bir hediye götürmeniz icap eder. Ne yollayabiliriz acaba" diye düşündü.

Nihal;

"Hımm belki ona yaptığımız enfes çöreklerden ve ballı pastadan götürebiliriz." dedi.

Böylece ailece taptaze ürünlerden hazırlamaya başladılar.

Akşama doğru Morbaykuş yanında Cüce Orkun ile değirmene geldi.

Nihal ve Ahmet, Cüce Orkun'a sarıldılar.

Nihal;

"Hoş geldin Cüce Orkun Abi." dedi.

"Sultan Sabutay bizi davet etti. Biz de davetini kabul ettik." diye ekledi.

Cüce Orkun;

"İyi bakalım benim de kalede işlerim vardı ama güzel bir ara olur benim için de." dedi.

Ahmet;

"Bu arada prens Akınay neler yapıyor?" diye sordu.

Cüce Orkun;

"O da iyi, kalede bazı tamirat ve yenileme işleriyle ilgileniyor. Sultan ona ülkesinin yönetimini tekrar verdiğinden beri ülkenin işleriyle ilgileniyor." dedi.

Nihal;

"Çok güzel. Sultanın gönderdiği davet mektubunda o davetli değildi. O yüzden onu çağırmadık. Umarım gönül koymamıştır." dedi.

Cüce Orkun;

"Merak etmeyin zaten ben geldiğim için o gelemezdi. İkimizin de kaleyi savunmasız bırakmamız doğru olmaz." dedi.

Nihal;

"Evet haklısın Orkun Abi."

Böylece hepsi değirmene geçtiler. Annelerinin hazırladığı enfes yemekleri yiyip sohbet ettiler.

Ertesi sabah erkenden kalktılar, kahvaltılarını yaptılar, çantalarını hazırladılar.

Değirmenci Tevfik;

"Çocuklar sizin için iki tane eşek getirttim. Eşekler doğaları gereği çok güçlü, inatçı, akıllarına koyduklarını yapan hayvanlardır. Üstelik sarp kayalardan ve dağ yamaçlarından kolayca geçerler. Atlardan daha ufak tefek oldukları için dağların oyuklarına sığarlar" dedi.

Nihal;

"Çok teşekkür ederiz babacığım ve anneciğim." dedi.

Hep beraber kucaklaştıktan sonra değirmenden ayrıldılar. Eşeklerin birinde Nihal ve Ahmet, diğerinde Cüce Orkun oturuyordu, Morbaykuş genelde gökyüzünden uçarak ilerliyor, yorulduğunda eşeğin üstüne biniyordu.

Sultan Sabutay'ın sultanlığını bulmak için bir harita kullandılar. Ovaları, ormanları, dağları ve yalçın kayalıklarla kaplı sert dağları geçtiler.

Bir zaman sonra sultanlığın büyük sarayını dağların arasında gördüler.

Sarı ve turkuaz renklerin kullanıldığı saray kulesi çok güzel görünüyordu. Yaklaştıkça sultanlığı saran surları gördüler.

Dev sur kapısının önünde durdular. Nihal eşeğinden inip kapıyı çaldı.

Nihal'in hemen arkasından arkası samanlarla dolu bir at arabası ile bir adam geldi. O da Sabutay'ın ülkesine girecekti. Üstünde çuval bezine benzeyen bir elbise vardı, kafasında yüzünün büyük bölümünü örten bir kapüşon örtü vardı.

Kapının üstündeki küçük pencereden bir asker kafasını dışarı doğru uzattı.

Nihal;

"Merhaba ben Nihal bu da kardeşim Ahmet. Yanımızdakiler de arkadaşlarımız Cüce Orkun ve Morbaykuş."

Asker;

"Evet olabilir." dedi umursamaz bir tavırla. Ve diğer at arabalı yaşlı adama döndü;

"Evet ihtiyar sen ne istiyorsun?"

İhtiyar köylü;

"Efendim, Sultan Sabutay'ın atları için saman sipariş verilmişti, onları getirdim."

İhtiyar köylüye dikkatli şekilde baktı Nihal, yırtık pırtık kapüşonundan görünen yüzü sanki tanıdık gibiydi.

Nihal Sesini biraz daha ciddileştirerek;

"Biz buraya Sultan Sabutay'ın davetiyle geldik." dedi askere dönüp.

Asker gözlerini fal taşı gibi açıp hemen kendisine çeki düzen vererek.

"Bunu neden baştan söylemiyorsunuz." deyip hemen sur kapılarını açtı. Dışarı doğru açılan kapıdan içeriyi gören dört kafadar, gördüklerine hayran kaldılar.

İçeride bir pazar vardı. Alışveriş yapan bir sürü insan vardı. Her yerde Sultan Sabutay'ın resimleri asılıydı. Dükkanların çoğunun ismi Sabutay idi. Belli ki haklı onu çok seviyordu.

Asker dört kafadarı şehrin içine davet etti.

Asker;

"Hey ihtiyar! Sen de gir, sultanın atlarının samanlarını ver." dedi.

Asker dört kafadara dönerek;

"Size saraya kadar eşlik edeyim." dedi.

Ve ekledi.

“Doğrusu Sultanların Sultanı Sabutay’ın ülkesinde olduğunuz için çok şanlısınız” dedi. “Burası harika bir yerdir.”

Sultanlığın sokaklarını gezerken, Nihal bir ara sokağın yan tarafında küçük bir kızla ona yemek almak için dilenen küçük bir erkek çocuğu gördü. Ellerinde tahta bir tabak yemek için para istiyorlardı. Üstleri yırtık pırtıktı. Kimse ise yardım etmiyordu. Asker geri dönüp hemen Nihal’in kolundan tutarak çekti.

“Siz aldırmayın onlara, her yer dilenci dolu. Oysaki aslında hepsinin durumu iyi.” dedi.

Sultanın dış kapısına yaklaştıklarında fındıkkıran masalında olduğu gibi iki adet tahta asker harekete geçti sultanın dış kapısını açtılar. İçerisi harikalar diyarı gibiydi. Sultan her yeri dev oyuncaklarla doldurmuştu.

Çeşmelerin ağızları kuğu, sülün, turna gibi kuşların taştan heykelleri vardı. Fıskiyelerdeki kuşların su ağızlarından akıyordu.

Derken önlerinde oyuncak trene benzeyen ama insanların binebileceği ebatlarda bir tren durdu. Asker; “Hadi binsenize” dedi. Nihal, Ahmet, Morbaykuş ve Cüce Orkun büyük bir şaşkınlıkla trene bindiler.

Tren aynı gerçek tren gibi rayların üzerinde hareket ediyordu. Sarayın etrafında bir tur attıktan sonra sultanın taht odasının orada durdu. Trenin penceresinden dışarıdaki harika oyuncakları izleyen dört kafadar hayretler içerisindeydi.

Burası herkesin hayran kalabileceği harika bir yerdi.

Dördü trenden indiler. Taht odasının önündeki uzun yoldan yürüyerek tahta yaklaştılar. Hepsi sultana saygılarını belirtmek üzere başlarını eğip saygılarını belirttiler.

Tahtta oturan Sultan Sabutay, orta boylu kırlaşmış bıyık ve sakallı, kafasında kocaman bir sarığı olan, sanki boyunu uzatmak istermişçesine topuklu bir çarık ayakkabı giymiş, beline altın rengi bir kuşak bağlamış, kemerine gümüş altın kakmalı, elmas, zümrüt ve yakut gibi değerli taşlarla süslü güzel bir kılıç takıyordu.

Sultan Sabutay;

“Hoş geldiniz genç kahramanlar!”

“Gelmenizi bir bilseniz ne zamandır bekliyorum.” dedi.

Nihal, Ahmet, Orkun ve Morbaykuş başlarını kaldırıp pür dikkat sultanı dinlemeye başladılar.

Sultan Sabutay;

“Doğrusu sizin kahramanlıklarınızı çok işittim. Nasıl oldu da o dev kara ejderhayı yendiniz. Peki ya kayıp prensi yüzyıllar sonra nasıl oldu da sıkıştığı kristalden kurtarıp büyüyü bozdunuz. Peki, daha da önemlisi yendiğiniz ejderhanın

ablası daha da büyük ejderhayla nasıl başa çıktınız. Ayrıca unutmadan sonsuz yaşam pınarına gidip oranın cadısını bulmuşsunuz. Cadı sizi kandırmış, onu da duydum." dedi hafifçe gülerek.

"Hepsini… Hepsini dinlemek istiyorum sizden ama önce ziyafet, aç ayı oynamaz dimi, ilk önce karnımız doysun."

Böylece havaya doğru ellerini iki defa çırpması yetti. Hemen taht odası ziyafet oturaklarıyla doldu. Bir sürü hizmetkar çok sistemli bir şekilde ziyafet sofrasını kurdular.

Hizmetkarlardan biri Nihal'in dikkatini çekmişti. Başındaki sarık yüzünden yüzü tam olarak gözükmüyordu ama sanki tanıdık biriydi. Ama nasıl buradan birini tanıyabilirdi ki.

Upuzun bir masa, masanın en ortasında yemeği için yere yakın bağdaş kurarak oturacağı tahtı gelen Sultan Sabutay, yanlarında Nihal, Ahmet ve Cüce Orkun, Morbaykuş için oturaklar ve geriye sarayın önde gelen vezirleri sadrazamları, ordu komutanları ve bir sürü saray erbabı masada yerlerini aldılar.

İlk önce kocaman içi doldurulmuş bir boğa geldi dev tabağın üzerinde. Sonra dilim dilim doğranmış biftekler, sosa bulanmış tavuklar, tane tane dolu sebzeler, bezelye çorbası, saray çorbası, çeşit çeşit meyveler ve sebzeler.

Nihal;

"Sultanım affınıza sığınarak soruyorum. Bu kadar yemeği kim yiyecek?"

Sultan Sabutay;

"Sizin için bu ziyafet. Gerçi bizim burası her gün böyle." diye ekledi.

"Çabuk karnınızı doyurun yoksa bu aç saray ahalisi hepsini anında mideye indirir." diyerek gülmeye başladı.

Sultanın bu şakasına masadaki bütün herkes kahkaha ile gülüyor, bazıları arkasına doğru yere yıkılıyor, kimisi ayaklarını yere vurarak gülüyordu. Sadece bizim dörtlü etrafa şaşkın şakın bakıyordu.

Gerçekten de beş bilemedin on dakikada masada ne var ne yok hemen hemen her şey bitmişti. Artıklar kalmıştı. Zaten çoğu kilolu olan saray ahalisi göbekleri iyice şişmiş olarak sultandan izin alıp masadan kalktılar.

Ahmet ablasına dönüp;

"Ablacığım bir sürü yemek artı. Tabaklarda hemen hemen yarısı yenmiş yemekler var, bunlar ne olacak?" diye sordu.

Ablası şaşkınca Ahmet'e bakarken söze sultan girdi.

"Merak etmeyin bütün bu kalan yemekler köpeklerime verilecek." dedi.

Sultan Sabutay; "Hadi gelin! Size neler göstereceğim." dedi.

Dört kafadar sofradan kalktılar ve sultanın taht odasından dışarıya açılan terasına geçtiler. Bu arada oyuncak dev bir fil vardı.

Sabutay;

"Bakın bu fili bir heykel sanmayın." deyip yardımcılarının yardımıyla, filin üstüne eyere oturdu. Orada birkaç tuşa bastı. Fil ilk önce arka bacakları üzerinde dikildi. Ön ayaklarını havaya kaldırıp ses çıkardı. Sonra terasta yürümeye başladı.

Sultan Sabutay;

"Bakın bu bir Hindistan emiri tarafından bana yollanan hediye robot. Bazen şehirde bununla gezerim. Çok güzel değil mi?"

Morbaykuş filin etrafında kanat çırparak uçtu;

"Evet sultanım çok güzel gerçekten." dedi. Diğerleri de kafa salladılar.

Böyle bir şey hayatlarında hiç görmemişlerdi. Dünyanın hiçbir ülkesinde böyle harika oyuncaklar, robotlar yoktu.

Sultan filin üstünden indi. Hep beraber terasta yürüdüler.

"Evet! Kahramanlar anlatın bakalım yaşadığınız maceraları, bunca kahramanlığı nasıl gerçekleştirdiniz." dedi.

Nihal;

"Efendim aslında her şey babamın işleri yani değirmenin işlerinin bozulmasıyla başladı. Yaşadığımız değirmen hemen Kara Orman'ın kenarındaydı. Kristal Kale efsanesi kulaktan kulağa yüzyıllardır anlatılıyordu fakat orada bir canavarın yaşadığını duymuştuk. Bir gün kardeşimle ben… diye yaşadıkları maceraları anlatmaya davet etti.

Sultan kimi zaman hayretle, kimi zaman gülerek, kimi zaman şaşırarak, kimi zaman sevinçle dinledi anlattıklarını.

Zaman su gibi akmış gece yarısı olmuştu.

Hizmetkarlar dört kafadarı uyuyacakları yatak odalarına çıkardılar. İpek nevresim takımların ve yumuşacık yastıkların üzerinde mışıl mışıl uyudular.

Gözlerini ilk Nihal açtı, şaşkın şaşkın etrafa bakıyordu. Çimenlerin üzerinde yatıyordu. Hemen ayağa kalktı.

Yanında Ahmet uzanıyordu.

Nihal;

"Ahmet Ahmet uyan!"

Ahmet;

"Ahh ne oldu abla ne güzel bir rüya görüyordum."

Nihal;

“Kalk kardeşim bilmediğimiz bir yerdeyiz.”

Ahmet gözlerini ovuştura ovuştura ayağa kalktı.

Nihal hemen Cüce Orkun’u uyandırmaya uğraştı. Cüce Orkun hala horluyordu.

“Uyan! Orkun abi uyan!”

Cüce Orkun gözlerini açtı;

“Nee? Ne oldu? Neresi burası?” diyerek birden yattığı çimenlerin üzerinden fırladı, elini belindeki kuşağın içindeki kamasına götürdü ama kaması yerinde yoktu.

Nihal;

“Sakin ol Orkun abi, Ahmet burası neresi bilmiyorum. Ama bilmediğimiz bir yerdeyiz. Etrafımızda çimenlerde oluşmuş yüksek duvarlar var.” dedi.

Derken arka taraflarındaki yüksek duvarlardan biri kenara doğru açıldı. Açılan tarafa hep beraber baktılar.

Hizmetkârların taşıdığı tahterevalli içinde Sultan Sabutay vardı. Hemen yanında ise kalın tahtalardan yapılmış bir kafes içinde Morbaykuş vardı.

Üçlünün şaşkın bakışları sultana dönmüştü.

Sultan Sabutay;

“Günaydın kahramanlar; nasıl buldunuz labirentimi?” dedi.

Nihal ve diğerleri şaşkındı;

“Labirent mi? Sultan bizi neden buraya getirttin?” diye sordu.

Sabutay;

“Madem bu kadar beceriklisiniz, henüz kimsenin geçemediği labirenti çözebilecek misiniz bakalım. Bunu merak ettim.” dedi.

Ahmet;

“Peki neden Morbaykuşu kafese kapattın, hemen bırak onu!” dedi.

Sabutay;

“Bırakayım da Morbaykuş uçup labirenti nasıl çözeceğinizi hemen söylesin dimi. Onu kafesten çıkarmak istiyorsanız labirenti çözmek zorundasınız. Ama yine de yufka yürekliyim. Size ne kadar cömert davrandığımı görün, her çıkmaz sokakta bir sofra bulacaksınız. Böylece labirenti çözmeye çalışırken enerjiniz tükenmeyecek. Ha bu arada duvarlara tırmanmaya hiç kalkmayın çünkü çimen duvarların bazılarının arasında ısırgan ve zehirli sarmaşıklar var. Deriniz sonra pul pul olsun istemem” dedi ve kahkaha attı.

Cüce Orkun;

“Bana bak! Sultan mısın nesin hemen bizi serbest bırak! Saçma oyunların için gelmedik buraya!!!” deyip sultana doğru koşmaya başladı.

Ama muhafızlar hemen aradaki duvarı kapattılar. Cüce Orkun sinirlenip elini yeşil bitkili duvara vurdu ama eli hemen kızardı hafif kanlandı.

Nihal;

“Dur Orkun abi elin kanayacak yaralanacaksın.” deyip eteğinin ucundan ufak bir parça kumaş koparıp Orkun’un elini sardı.

Nihal;

“Ahmet ve Orkun abi burayı çözüp çıkmak zorundayız başka yolumuz yok.” dedi.

Böylece üçlü arkalarını dönüp labirentte ilerlemeye başladılar. İlk önce sağa döndüler, biraz ilerleyip tekrar sağa döndüler. Burası çıkmaz sokaktı.

Gerçekten de çıkmaz sokak sonunda bir sofra kuruluydu, biraz pilav, çorba, su, şerbet ve tavuk vardı. Kahvaltı etmemiş olan dörtlü karınlarını doyurdu.

Daha sonra “Biraz daha bakalım.” dediler. Nihal bir yandan Ahmet’i uyardı;

“Dikkatli ol! Duvarlara değmemeye çalış kardeşim!”

Ahmet;

“Tamam ablacım, umarım takılıp değmem.” dedi.

Böylece yollarına devam ettiler. İlk önce çıkmaz sokaktan sağa döndüler, sonra tekrar sola döndüler, biraz daha ilerleyip sağa doğru yürüdüler ama nafile bu dev labirentte bir çıkış yoktu.

Saatler ilerliyor ama bir çıkış bulamıyorlardı. Güneş gitgide tepelerine gelmişti.

“Güneş tam tepedeyken altında böyle dolaşmamız çok tehlikeli.” dedi Nihal.

Böylece labirentin duvarların gölge yaptığı bir alana geçip birkaç saat güneşin tepeden geçmesini beklediler.

Cüce Orkun hadi bakalım inşallah çıkacağız bu labirentten deyip, ayağa kalktı. Üçlü biraz daha sağa yürüdüler.

Nihal; “Belki de labirentin ortasına gelmiş olabiliriz.” dedi.

Ama nafile ne tarafa baksalar yollar birbirine benziyordu. Böylece güneş dağların arasında kaybolmaya, olanca kızıllığı ile kahramanlarımızı selamlamaya devam etti. Sonrada güneş battı, kahramanlarımız rüzgarlardan kendilerini korunabilecekleri bir kovuğa girdi. Geceyi orda geçirdiler.

Sabah güneş doğarken hepsi gözlerini açtı. Artık uyudukları yer güneş altındaydı, bir şeyler yemek için kalktılar, çıkmaz sokak bulurlarsa kahvaltı edebileceklerdi. Ama her yol birbirine bağlanıyor, birbirine benziyor, iç içe geçmiş labirent yolları arasında bir o yana bir bu yana gittiler.

En sonunda çıkmaz bir sokağa geldiler ve bir sofra buldular. Yemeklerini yedikten sonra tekrar sofra bulamamalarına karşın, arta kalanlardan hepsi kuşaklarının içine biraz ekmek ve katık koydular.

Cüce Orkun;

“Çocuklar acaba ayrılsak daha mı kolay ilerleriz?” dedi.

Ahmet;

“Olabilir ama ben ablamdan ayrılmam.” dedi.

Nihal;

“Evet ama bu halde bile bir çıkış bulamazken tek tek hem yalnız kalırız. Ve paniğe kapılmamız daha kolay olur, en iyisi ayrılmamak.” dedi.

Böylece üçlü yollarına devam ettiler. Güneş tepelerindeydi. Saatler geçiyor, yoruluyor, dinleniyor ama yolu bulamıyorlardı. Bu labirentteki ikinci günleriydi. Ve hala hiçbir şey çözemedikleri gibi hiçbir yol kat edememişlerdi.

Cüce Orkun;

“Sanki bir ses duydum, ses bence şu taraftan geliyor. Bence şuradan hep sağ yerine sola dönmeliyiz.” dedi.

Koşar adım sağa döndü, sonra tekrar sağa yöneldi. Nihal ve Ahmet ise koşarak arkasından takip ettiler.

Cüce Orkun, ses duyduğu yere doğru ulaştı ama burası çıkmaz bir sokaktı. Hemen Nihal ve Ahmet ile Cüce Orkun arasına yeşil bir duvar yan taraftan geçti. Cüce Orkun o çıkmaz sokakta mahsur kalmıştı.

Nihal bağırdı;

“Orkun abi iyi misin? İyiyim çocuklar bu yine sultanın bir oyunu olmalı.” dedi.

Nihal; “Merak etme çıkışı bulup seni kurtaracağız oradan.” dedi.

Cüce Orkun çaresizce yere oturdu.

Nihal;

“Kurtaracağım dedim ama nereye gideceğimi bile bilemiyorum daha.” diye içinden geçirdi.

Ahmet’le beraber biraz sağa gidiyor biraz sola gidiyor ama çıkışı bulamıyorlardı. Yine bir çıkmaz sokağa girdiler. Yerde sofra vardı. Ama karınları toktu. Burası da değilmiş deyip geri dönerken, Nihal ve Ahmet arasında duvar yükseldi. Ahmet arkada mahsur kalmıştı. Nihal hemen arkasına dönüp kapanan duvar arasından Ahmet diye seslendi ama duvar kapanmıştı.

Ahmet;

“Ablacım merak etme ben iyiyim.” dedi.

Nihal;

“Merak etme yolu bulup seni kurtaracağım Ahmet.” dedi.

Böylece yoluna devam etti. Saat öğleyi çoktan geçmişti yavaş yavaş akşam olacaktı, Cüce Orkun ve Ahmet’e onları kurtarabileceğini söylemişti ama durum hiç de iç açıcı durmuyordu. Zaman geçiyordu ama labirentten bir çıkış bulamıyordu.

Orkun ve Ahmet’in mahsur kaldıkları yerlerde neyse ki sofralar vardı. Nihal en azından acıkınca oradan yerler diye düşündü.

Ama artık kendisi yapayalnız kalmıştı. Yine de cesaretini toplayıp yola çıkmalıydı.

Derken Nihal öte yoldan ses duydu, bir gölge gördü. Sanki kendisine biri yaklaşıyordu. Korkan Nihal koşmaya başladı. Arkasından koşan kimdi acaba ama böyle bir labirentte herhangi bir şey olabilirdi. Nihal’in arkasındaki gölge onu takip ediyordu. Belki de sultanın askerlerinden biri olmalıydı. Nihal koştu koştu ama arkasındaki kişi elini uzatıp Nihal’i kolundan tuttu. Nihal; “Beni hemen bırak!” diye bağırdı.

Arkasındaki ses;

“Nihal benim Akınay.” dedi.

Nihal arkasını dönünce gözlerine inanamadı. Bu Prens Akınay’dı. Hemen sarıldılar.

Prenses Akınay;

“Nihal Nihal diye seslendim. Ama duymadın.”

Nihal;

“Kusura bakma seni Sultan Sabutay’ın adamlarından biri sandım. Nerden çıktın nasıl buldun beni? Üzerinde neden sultanın askerlerinin üniforması var?” diye sordu.

Prens Akınay;

“Aslında her şey daveti haber vermek için, Morbaykuşun kaleye gelmesi ile başladı. Morbaykuş, Sultan Sabutay’ın davetini, sizi ağırlamak isteğini anlattı. Cüce Orkun’u davet etti. Ama ben biraz kuşkulandım, çünkü Sultan Sabutay’ın çok oyuncu biri olduğunu işitmiştim. Konuklarına çeşitli oyunlar oynar onları sınar, kendi oyun dünyasının bir parçası haline getirirmiş. Bu yüzden saraya geleceğimi size bildirmeden gizlice sizi izledim. Sabutay’ın oyunları konusunda sizi korkutmak istemedim, hem de sizi uzaktan daha iyi koruyabilirdim. Kılık değiştirip sizinle saraya geldim.” dedi.

Nihal heyecanla;

“Aaa evet! Şimdi hatırladım bizimle saraya giren yaşlı çiftçi sendin.” dedi.

Prens Akınay;

“Evet bendim, kılık değiştirmiştim. Sonra gizlice sarayın mutfağına girip çalışmaya başladım. Mutfakta çalışanların konuşmalarını dinledim. Söylendiğine göre sultanın abartılı ziyafetlerinden halkın haberi yokmuş. Onlar bu ziyafetlerden yararlanamaz, saraya yakınlar bu zevki sefayı sürermiş. Garson kılığına girip sultanı daha yakından inceleme fırsatım oldu.”

Nihal;

“Evet yemek servisi yaparken görmüştüm ama yine tanıyamamışım.” dedi gülerek.

Prens Akınay;

“Doğrusu beni tanımayın diye baya uğraştım.” dedi ve sözlerine devam etti. “Bir müddettir sultanın askerlerinden biri gibi davranıyorum. Size oynadığı oyunu ertesi sabah fark ettim, yoksa bir şekilde mâni olurdum.”

Nihal;

“Peki şimdi ne yapacağız. Ahmet ve Orkun abi çıkmaz sokaklarda hapsedildi. Morbaykuş ise kafeste kendisini kurtarmamızı bekliyor.” dedi.

Prens Akınay;

“Merak etme buradan elbet çıkacağız. Sarayda çok aradım ama labirentin bir krokisini bulamadım. Sadece iki asker konuşurken işittim. Bizim bulunduğumuz yerden belli olmuyor ama labirentin duvarları aslında harflerden oluşuyormuş. Yani dev harflerin arasındayız.”

Nihal;

“Eee öyleyse bu harfler bir kelime ya da cümleyi oluşturuyorsa buradan çıkışımızı sağlayabilir.” dedi heyecanla.

Akınay;

“Evet ama bu harfler hangi cümleyi oluşturuyor. Önce onu bulmamız lazım.” dedi.

Nihal yerden kırılmış küçük bir dal aldı. Yerdeki çimenin olmadığı kuru toprağa dalla bir kare çizdi. “Acaba Sabu Sultanlığı yazıyor olabilir mi?” dedi.

Akınay;

“Olabilir ama bence sultan kendisini daha görkemli gösterecek bir şey düşünmüş olabilir.”

Nihal;

“Hatırlıyorum saraydakiler hep ona en büyük sultan anlamında, sultanların sultanı Sabutay derlerdi.”

Akınay;

“Evet haklısın işte bu olabilir.” dedi.

Nihal;

“Sen deyince fark ettim. Bak şu aşağıda başladığımız yerde ‘S’ harfine benzeyen bir duvar sırası vardı, yanındaki de ‘U’ harfi olacak. İşte oradan başlıyor.”

Akınay;

“Dur Nihal! Şimdi aklıma geldi yanımda kâğıt kalem getirmiştim, ona çizelim böylece yanımızda taşıyabiliriz.” dedi.

Nihal kâğıda bir dikdörtgen çizgi. En baştan yazmaya başladı ‘Sultanların Sultanı Sabutay’. Ona göre bulundukları yer Sabutay adının y ve t harfleri arasındaydı.

Hemen yola çıktılar. ‘T’ nin oradan sağa döndüler.

Evet dedi Akınay işte ‘T’ harfine benziyor doğru yoldayız.

Nihal’le ‘T’nin üstünde ‘S’ den döndüler ‘A’ ya çıktılar oradan ‘U’ ya. Oradan ‘T’ ye. Ve evet yeşil duvarlar arasında bir kapı buldular. İkisi de gülümsedi, sonunda bir kapı bulmuşlardı. Labirent, sahiden sultanlar sultanı Sabutay yazısı üzerine kurulmuştu.

Akınay;

“Heyecanlı mısın? Umarım burası çıkıştır.” dedi.

Nihal;

“Ben kardeşimi, Orkun abiyi ve Morbaykuş’u düşünüyorum. Umarım onları da kurtarabiliriz.” dedi.

Akınay;

“O zaman haydi!” dedi.

Ellerini beraber küçük kapının topuzuna koydular. Kapıyı açtılar ve dışarı çıktılar.

Evet burası labirentin sonuydu. Karşılarında tahterevalli ile gelmiş Sultan Sabutay, yanında bir sürü muhafız ve kafes içindeki Morbaykuş vardı.

Nihal’in elindeki kâğıtta krokiyi gören sultan tahtından aşağı indi yürümeye başladı;

“Evet kahramanlar demek labirenti çözdünüz. Bana gerçekten akıllı kahramanlar olduğunuzu ispatladınız.” dedi.

Nihal;

“İlk önce söz verdiğin gibi Morbaykuş’u serbest bırak, sonra da kardeşimi ve Orkun abiyi kurtar.” dedi.

Sabutay askerlerine dönüp işaret verdi. Morbaykuş’un kafesini açtılar, Morbaykuş kanatlarını gerdikten sonra gökyüzünde bir tur atıp Nihal ve Akınay’ın yanına geçti.

Askerler bu sırada Cüce Orkun ve Ahmet'i kapalı kaldıkları labirentten kurtarıp getirdiler. Dört kafadar hep beraber sarıldılar.

Akınay;

"Sultan Sabutay bu yaptığınız çok yanlış dostlarımı istemedikleri bir oyuna sürüklediniz!" dedi sertçe.

Kendi askerinin kostümü içindeki bu genç adamı gören Sabutay zaten şaşırmıştı.

"Benim bu kadar ufak bir oyunum sizi bu kadar gücendirmemeli kahramanlar." dedi alaycı bir şekilde. "Hem sen kimsin de oyunuma müdavim oluyorsun?" diye sordu.

Akınay;

"Ben Kristal Kale'nin Prensi Akınay, bu yaptıklarını bütün sultanlıklara anlatacağım." dedi.

Çetin cevize çarptığını anlayan Sabutay;

"Eee şey canım bu kadar büyütecek bir konu değil. Küçük bir oyundu bu. Bak hiçbiriniz zarar görmedi." dedi.

Sert sert kendisine bakıyordu Akınay, Nihal, Ahmet, Orkun ve Morbaykuş.

Sultan Sabutay;

"Peki canım ben zaten bu oyunu öylesine yapmadım. Bu oyunun bir ödülü de vardı. "İşte eve eşeklerle değil bir fil ile dönebilirsiniz." dedi." O sırada askerler hemen sultanın kurmalı dev filini getirdiler.

Ahmet fili görünce heyecanlanmıştı; "Vayy be!" dedi.

Nihal;

"Sabutay seni affetmemiz için bir şey daha yapmanı istiyoruz." dedi.

"İlk önce sarayda böyle ziyafetler verirken ya halkını da düşün ya onları da davet et. Çünkü siz keyif içinde yaşarken halkının çocukları dileniyor. İkincisi ise bir daha konuklarına habersizce böyle şakalar yapma, anlıyorum oyunu çok seven birisiniz ama aynı şey sizin de başınıza gelse ne düşünürsünüz." dedi.

Sabutay bütün bu şartları kabul etti. Artık bir daha böyle bir şey yapmayacağına söz verdi. Böylece barıştılar.

Daha sonrada ülkedeki evsiz ve bakıma muhtaçları araştırıp buldular. Hepsine yardım ettiler. Sarayda düzenlenen ziyafetleri ve gösterişli kutlamaları, halk ile yapmaya karar verdiler.

Birkaç gün sonra eşeklerini robot filin arkasına bağlayan kahramanlarımız yola çıktı.

Sultan Sabutay, onları askerleriyle uğurladı.

Bir müddet sonra değirmene vardılar. Başlarından geçen her şeyi anne ve babalarına anlattılar. Akınay ile ilk defa tanışan değirmenci ve karısı onları ağırladı ama artık Kristal Kale'ye dönme vakti gelmişti.

Nihal;

"Akınay sen olmasan orada ne yapardık bilemiyorum." dedi.

Akınay;

"Asıl senin planın tutmasaydı ne yapardık acaba?" dedi. Beraber gülüştüler.

Nihal ve Ahmet;

"Prens Akınay, bu fili en iyisi Kristal Kale'ye götürün. Burada değirmenin yanında olmaz. Tam Kristal Kalelik bir robot dediler."

Prens Akınay, Robot fili kabul etti.

Akınay ve Cüce Orkun, Nihal, Ahmet ve Morbaykuş'a veda edip robot fil üstünde Kristal Kale'ye doğru yola çıktılar.

Nihal, Ahmet ve Morbaykuş da Sultan Sabutay yüzünden unutamayacakları bir macera yaşamış, bambaşka diyarları gezme fırsatı yakalamışlardı.

Şekil 10. İllüstrasyon Örneği

Kaynak: Karasoy, 2024.

Burada kitabın geçtiği dönemde yaşayan karakterler dönemine göre giyinmiştir.

Baş karakter Nihal Pembe mor bir kıyafet geniş etek ve saç bandı takar. Morbaykuş belinde kahverengi bir kuşak, başında ise bir fes vardır.

Ellerindeki ışık kaynağı ile kristal ya da taş bir nesnenin içindeki birine bakarlar.

Okur metni okurken, bu sahneyi yazarın metnindeki anlatım biçimiyle çok farklı veya bu resime yakın şekilde hayal edebilecekken, burada illüstrasyonun getirdiği anlatım biçimiyle zihninde canlandırma yapmaktadır.

Şekil 11. İllüstrasyon Örneği

Kaynak: Karasoy, 2024.

Burada ise birbirine el sallayan karakterler edata bir vedayı canlandırmaktadır.

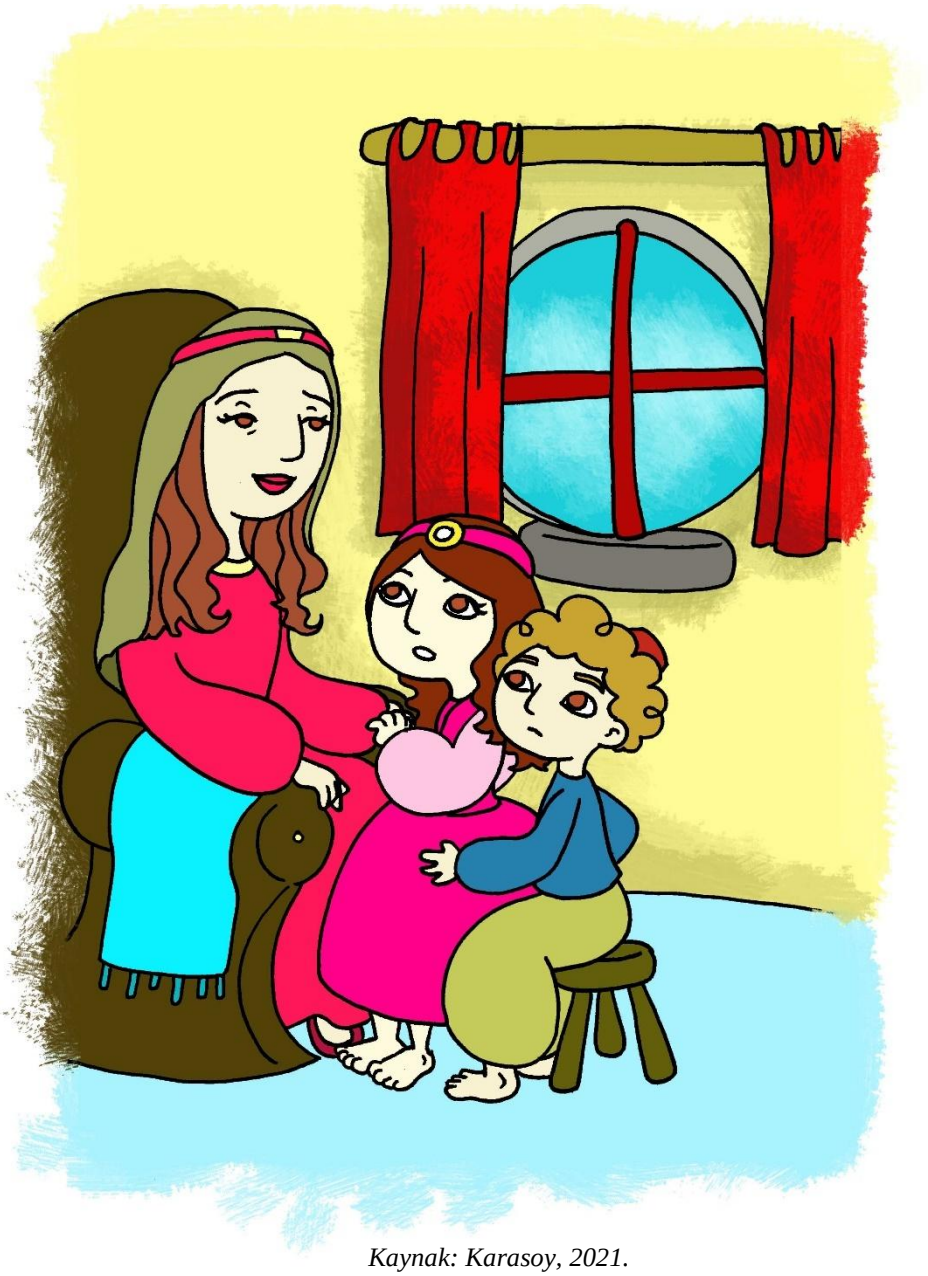
Vedalaşmak bir anlamda ya yeni serüvenin başlangıcı ya da sonunu anlatır. Tabi bu, illüstrasyonun kitabın hangi bölümde yer almasıyla ortaya çıkan bir durumdur.

Bu açılardan illüstrasyonun metin ile ilişkisi doğrudan bir anlatım biçimi olduğu söylenebilir. Hiçbir zaman metnin yerini almaz ama metne yardımcıdır.

Bilhassa genç okurlar için dikkat çekicidir. Bazı okurlar içinse fazla anlatım sunar, kolaylaştırıcıdır.

Hikâye ve onu resmetmek, metni yazan ya da çizenin seçimiyle ortaya çıkan bir durumdur.

Şekil 12. İllüstrasyon Örneği

Kaynak: Karasoy, 2021.

Burada iki başkarakterlerimiz anneleri ya da hikâyede geçtiği kendilerinden büyük bir kişi konuşmaktadırlar. İfadelerine göre bir şey istemektedirler.

Konuşulan alan göründüğü üzere kapalı bir mekân bir odaya benzemektedir. Çocukların ayakları çıplaktır, sıcak ve güvenli bir evdedirler. Onları dinleyen büyükleri hem endişeli hem de şefkat duygusuyla onlara bakmaktadır. Kitap Karakterlerinden Nihal ile Ahmet günlük kıyafetlerine benzer bir kıyafet giymişlerdir.

Şekil 13. İllüstrasyon Örneği

Kaynak: Karasoy, 2021.

Burada başkarakterlerimiz önlerine çıkan engellerden biri ile karşılamaktadırlar. Bulundukları mekânın kapısından geçerken önlerine çıkan bu kişi hep korkutur hem de yeni soru işaretlerine yol açar.

Kıyafetler yine klasik Anadolu kıyafetleridir. Bu nedenle zaman ve mekân tahminleri yapılabilir.

Başında sarık olan karakter hikâyeye yeni dâhil olmuştur. Hikâyenin seyrini olumlu anlamda değiştirmiştir. Anadolu klasik pos bıyığa sahiptir ama orta Asya erkek aksesuarları gibi örgülü uzun saç bırakmıştır.

Şekil 14. İllüstrasyon Örneği

Kaynak: Karasoy, 2021.

Burada okur, kitabın kahramanlarına bulmaca ya da bir labirent çözerek yardım edecektir. Bu illüstrasyon kitabın iç düzenine uygun şekilde resmedilmiştir. Okur bu tarz etkinliklerle kitaba daha fazla dâhil olur ve edata hikâyenin üçüncü kişisi kendisidir. Mekân tasarımı yine kitapta geçtiği üzere Kristal Kale'nin bahçesidir. Morbaykuş kalede görev olarak bahçıvanlık yapmaktadır.

Şekil 15. İllüstrasyon Örneği

Kaynak: Karasoy, 2024.

Kitabın kahramanlarından biri sihirli ya da çok güçlü bir ok ve yay bulur. Bunu düşmana karşı kullanacaktır. Prens Akınay yine dönemine uygun giyinmiş şeklinde resmedilmiştir.

Sihirli kılıç ve yay hikâyede önemli bir yere sahiptir. Işık saçarak kahramana yol göstermektedir.

Şekil 16. İllüstrasyon Örneği

Kaynak: Karasoy, 2024.

Burada kalabalık bir karakter topluluğu vardır. Ellerinde meşale ile merdivenden aşağı inerler.

Önde Prens Akınay her zamanki sarık ve gömleğini, hemen arkasında Ahmet klasik fes, gömlek, yelek, şalvar, kuşağını, Morbaykuş kuşak ve fesini, Nihal ise klasik pembe mor elbisesini giymektedir.

Önlerine çıkan canavar onları hem korkutur hem şaşırtır. Bu ifade tüm karakterlerde vardır.

Şekil 17. İllüstrasyon Örneği

Kaynak: Karasoy, 2024.

Burada kahramanımız dev bir ejderha ile karşı karşıya kalmıştır.

Bir altın tepeciğinde düşman ile göz göze gelmektedir. Elinde ok ve yayı dışında savunması yoktur. Bu tarz büyük düşmanlara karşı zekâsını kullanmak zorundadır.

Burada okurun metin ile illüstrasyon arasındaki ilişkiyi göz önüne alarak okuma sevgisi artış göstermektedir.

6. SONUÇ

Metin ve İllüstrasyonun yan yana geldiği durumlarda olabildiğince geniş hayal gücü yüksek işler çıkmıştır.

Tek başına metin çok şey anlatır. Tek başına İllüstrasyonda çok şey anlatır ama bu iki sanat türü iç içe, yan yana kullanıldığında bambaşka evrenlerin olası gayretlerini ortaya çıkarır.

Bu sebeple birbirleri destekleyen bu iki sanat türü tarih boyu süregelmiştir. Gelişim göstermiştir.

Türkiye'de çocuk edebiyatı konusunda satışa sunulan kitapların büyük bir çoğunluğu yabancı yazarlar ve çizerlerin ellerinden çıkmış eserlerdir. Bu eserler kimi zaman genel, kimi zaman yazılan toplumun özelliklerini eserlere yansıtır.

Türkiye'de yazılan çocuk kitapları için ne yazık ki aynı şeyi söylemek pek mümkün görünmemektedir. Çoğu zaman sadece Türkiye sınırları içerinde yaşayanların aşina olduğu olaylar tipik bir anlatım özeliği sunmaktadır. Yani oldukça yerel kalmaktadır. Oysaki Türkiye'de geçen, kahramanları Türk olan karakterin hikâyesi tüm dünyada okunabilecek seviyede olmalıdır.

Bu çalışmada "Kristal Kale: Sultan Sabutay Labirenti" kitabında görüldüğü gibi illüstrasyon metne ahenk ve hareket katmaktadır. Anlatımı güçlendirip, çocukların metne olan bakış açısını değiştirmiştir.

İletişim öğelerine bakıldığı zaman kodlama ve kod açma ile mesaj unsurlarının temel öğeler olduğu bilinmektedir. Bu bağlamda iletişim aktarımı noktasında kanal ve geri bildirim süreç içerisinde iletişim öğelerine eklenerek insanlar arasındaki etkin iletişimi farklı bir boyuta taşımıştır. Bu bilgilerden hareketle zaman içerisinde özellikle algılama üzerinde görsel etkinin artmasıyla birlikte illüstrasyon, fotoğraf, resim, tipografi ve diğer görsel çizimlerin etki iletişim içerisinde çok tercih edildiğini söyleyebiliriz. Çocukların algıları üzerinde yani görsel algının gelişimi noktasında çeşitli çizimlerin iletişimi ve algılamayı etkilediği söylenebilmektedir.

Bu çalışmamızda çocuk evreninde güçlü iletişimin metinden çok illüstratör görselleri üzerinden sağlandığı ortaya çıkmıştır.

Örneğin çeşitli sebeplerden kaynaklı olarak zamanın ekonomik kullanımı gerçekliğinden hareketle yüz sayfalık bir kitabın altımını bir infografik tasarım üzerinden anlatabilmemiz infografik tasarımın gücünü gösterdiği gibi algılama üzerinde görselliğin etkinsini ortaya koymaktadır.

Özetle bu tez çalışmamızda anlamın üretimini sağlayan metin ve görsel veri birlikteliğinde görsel veri üstünlüğünü (algılamayı etkileme) işaret etmektedir.

Bu bağlamda gelişen teknoloji içerisinde çok kısa süreler içerinde karara zorlanan bireylerin tercihleri üzerinde görsel çizimlerinin etkiliği olduğu sonucuna varabiliriz.

Sonuç olarak iletişim sürecinin başlangıcından bugüne görsel hafızanın ve algının her geçen gün daha da önemli bir aşamaya geldiğini söyleyebiliriz. Çocuk dünyasının yaratımının ve geliştirilmesinde de (kitap, yazı, vb.) görsel hafızanın öneminin gerekliliği bir gereksinimdir.

KAYNAKÇA

Anonim, (2024, 6 Haziran). *Aziz Pavlus'un Hayatı.* Kızlar soruyor. https://www.kizlarsoruyor.com/kultur- sanat/a185483-aziz-pavlus-un-hayati

Anonim, (2024, 3 Mayıs). *İllüstrasyon Nedir? Yılın En İyi İllüstrasyon Örnekleri* Bidolu Baskı Çözümleri. https://www.bidolubaski.com/blog/illustrasyon-nedir-yilin-en-iyi-İllustrasyon-örnekleri

Anonim, (2024, 15 Haziran). *Dijital İllüstrasyon Nedir? Ne için kullanılır. 3dmadmax.* https://www.3dmadmax.com/grafik-tasarim-ilham-alin/dijital-illustrasyon-nedir-ne-icin-kullanilir

Anonim, (2023, 7 Aralık) *Milliyet, Resim Sanatı Nedir? Türleri ve Özellikleri Nelerdir?* Milliyet, https://www.milliyet.com.tr/egitim/resim-sanati-nedir-turleri-ve-ozellikleri-nelerdir-6698910

Anonim, (2024, 20 Haziran). *Hat Sanatı,* Türkiye Kültür Portalı, https://www.kulturportali.gov.tr/portal/hatsanati

Çağla, E. (2023). *İllüstrasyon Sanatında Mbe Stili*, ART/icle: Sanat ve Tasarım Dergisi, https://dergipark.org.tr/tr/pub/stdarticle/issue/81844/1325194

Duygu, Z. (2019). *Antik Çağ'da İnciller'in Güvenilirliği Meselesi. Oksident* 1/1 1-21. https://doi.org/10.5281/zenodo.3360656.

Karabulut, M., & Uygun, L. (2024). İletişim Sürecinde Dil Engelleri. *Rumelide Dil Ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi* (*14*), 937-948. https://doi.org/10.29000/rumelide.1455155

Karasoy, E. (2024) *Kristal Kale: Mahsene İnerken.* Pamiray Yayınevi.

Karasoy, E. (2021) *Kristal Kale'ye Giderken.* Pamiray Yayınevi.

Tepecik, A., Kayabekir, T. (2017). *Resim-Metin İlişkisinde Yapısal ve Bilişsel Kavramların Tasarım Sürecine Etkisi.* Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, https://dergipark.org.tr/tr/pub/ataunisosbil/issue/34383/381012